

ПРАВОСУЂЕ

3696

На основу члана 145. став 2. Закона о државним службеницима („Службени гласник РС”, бр. 79/05, 81/05, 83/05, 64/07, 67/07, 116/08, 104/09 и 99/14),

Жалбена комисија судова, на седници одржаној 13. септембра 2017. године, донела је

ОДЛУКУ

о изменама Пословника о раду Жалбене комисије судова

Члан 1.

У члану 5. Пословника о раду Жалбене комисије судова („Службени гласник РС”, број 2/10), број: „пет” замењује се бројем: „седам”.

Члан 2.

У члану 11. став 3. број: „два” замењује се бројем: „три”.

Члан 3.

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Број 110-00-10/2017-01

У Београду, 13. септембра 2017. године

Председник Жалбене комисије судова,

Мира Ђорђевић, с.р.

ДРУГИ ДРЖАВНИ ОРГАНИ И ДРЖАВНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ

3697

На основу члана 11. став 1. тачка 11) Закона о високом образовању („Службени гласник РС”, бр. 76/05, 100/07 – аутентично тумачење, 97/08, 44/10, 93/12, 89/13, 99/14, 45/15 – аутентично тумачење, 68/15 и 87/16),

Национални савет за високо образовање, на седници одржаној 25. априла 2017. године, донео је

ПРАВИЛНИК

о стандардима и поступку за акредитацију високошколских установа

Члан 1.

Овим правилником утврђују се стандарди и поступак за акредитацију високошколских установа.

Стандарди из става 1. овог члана одштампани су уз овај правилник и чине његов саставни део.

Члан 2.

Поступку акредитације високошколских установа (у даљем тексту: акредитација) подлежу све високошколске установе у Републици.

Члан 3.

Поступак акредитације спроводи се на захтев министарства надлежног за послове високог образовања (у даљем тексту: Министарство), оснивача, односно саме високошколске установе.

У име високошколске установе захтев из става 1. овог члана подноси пословодни орган, по претходно донетој одлуци стручног органа.

Захтев за акредитацију се подноси Комисији за акредитацију и проверу квалитета (у даљем тексту: Комисија), преко Министарства, а на обрасцу чију садржину утврђује Комисија.

Члан 4.

Уз захтев за акредитацију доставља се документација која је сачињена према упутству за припрему документације за акредитацију високошколске установе.

Члан 5.

Комисија за акредитацију и проверу квалитета доноси:

- 1) упутство за припрему документације за акредитацију високошколских установа и
- 2) упутство рецензенту за процену испуњености стандарда за акредитацију високошколских установа, које доставља Националном савету на мишљење и објављује на интернет страници Комисије.

Члан 6.

Орган пословођења високошколске установе гарантује:

- 1) да су општи акти високошколске установе у складу са законом;
- 2) да је документација за акредитацију високошколске установе урађена у складу са стандардима и упутством за припрему документације за акредитацију високошколске установе;
- 3) да је документација за акредитацију студијског програма урађена у складу са стандардима и упутством за припрему документације за акредитацију студијског програма;
- 4) за тачност података у документацији за акредитацију високошколске установе и студијских програма.

Члан 7.

Захтев за акредитацију са документацијом се прво подноси Комисији ради провере исправности документације из члана 4. овог правилника, а онда се са печатом Комисије предаје Министарству – Управи за заједничке послове републичких органа.

У случају када је документација непотпуна, Комисија налаже подносиоцу захтева да комплетира документацију у року од осам дана од дана пријема налога Комисије.

Ако подносилац захтева не поступи у складу са налогом Комисије, сматра се да је одустао од захтева.

Члан 8.

Ради утврђивања чињеница од значаја за доношење одлуке о захтеву за акредитацију, Комисија образује поткомисију у чијем саставу су најмање два члана из одговарајућег образовно-научног, односно образовно-уметничког поља и један студент са листе студената коју, у складу са својим општим актом, утврђује Студентска конференција универзитета Србије, односно Студентска конференција академија струковних студија Србије.

Студент учествује у раду поткомисије из става 1. овог члана без права одлучивања.

У саставу поткомисије из става 1. овог члана може бити и лице стручно за одговарајућу област, које Комисија одређује са листа одговарајућих институција (послодаваца, професионалних удружења, тржишта рада, струковних удружења, комора итд.), које оне утврђују у складу са својим општим актима.

Студент из става 1. овог члана и лице стручно за одговарајућу област из става 3. овог члана имају право на накнаду за рад у поткомисији, у складу са актом Националног савета за високо образовање.

Накнада из става 4. овог члана исплаћује се из средстава из којих се, у складу са Законом о високом образовању, финансира рад Комисије.

Члан 9.

Комисија на предлог поткомисије из члана 6. овог правилника одређује два рецензента за анализу и оцену резултата самовредновања и оцењивања квалитета високошколске установе.

Сваки рецензент анализира документацију и оцењује:

- да ли је самовредновање изведено на основу стандарда за самовредновање и оцењивање квалитета високошколске установе;
- који су стандарди при самовредновању и оцењивању квалитета испуњени у целини, који делимично, а који нису испуњени;
- које су области деловања високошколске установе у квалитативном смислу задовољавајуће, које су делимично задовољавајуће и које су незадовољавајуће.

О извршеној анализи из става 2. овог члана рецензент подноси поткомисији извештај, који садржи оцену квалитета високошколске установе и предлог мера за отклањање уочених слабости.

Чланови поткомисија и рецензенти не смеју бити у сукобу интереса у вези захтева који се разматра. То значи да не смеју да имају радни однос или било какав пословни аранжман у тој установи.

Члан 10.

Поткомисија утврђује чињенице од значаја за доношење одлуке о захтеву за акредитацију непосредним увидом у рад високошколске установе, а о доласку обавештава високошколску установу петнаест дана пре планираног доласка.

Високошколска установа је дужна да поткомисији обезбеди све тражене податке и слободан приступ и увид у наставни процес и процес управљања.

Након спроведеног непосредног увида, поткомисија сачињава извештај који садржи оцену квалитета високошколске установе.

Члан 11.

На основу извештаја рецензента из члана 7. став 3. овог правилника и извештаја поткомисије из члана 8. став 3. овог правилника, поткомисија утврђује предлог одлуке о акредитацији и доставља га Комисији у року од два месеца од извршења непосредног увида у рад високошколске установе.

Уз предлог одлуке о акредитацији достављају се извештаји из члана 7. став 3. и члана 8. став 3. овог правилника.

Члан 12.

Комисија на првој седници након пријема предлога одлуке о акредитацији разматра достављени предлог и доноси одлуку о акредитацији.

Одлука о акредитацији је донета ако за њу гласа више од половине укупног броја чланова Комисије.

У поступку акредитације Комисија:

- 1) издаје уверење о акредитацији високошколске установе;

- 2) упућује високошколској установи акт упозорења, односно мишљење, као део поступања по акту упозорења, о отклањању недостатака и оставља рок од 30 дана за акт упозорења, односно од 7 дана за мишљење, за отклањање наведених недостатака;

- 3) доноси решење о одбијању захтева за акредитацију.

Члан 13.

Против решења којим се одбија захтев за акредитацију оснивач или високошколска установа могу поднети жалбу Националном савету за високо образовање, преко Комисије, у року од 30 дана од дана пријема решења.

Ако Комисија нађе да је жалба основана, а није потребно спроводити нов посебни поступак, може ствар решити друкчије и новим решењем заменити решење које се жалбом побија.

Ако Комисија нађе поводом жалбе да је спроведени поступак био непотпун, а да је то могло бити од утицаја на решавање у поступку акредитације, она може поступак допунити.

Члан 14.

Национални савет ће одбацити жалбу кад утврди да је допуштена, неблаговремена или поднета од неовлашћеног лица.

Национални савет ће одбити жалбу кад утврди да је поступак акредитације правилно спроведен и да је решење донето у складу са законом и овим правилником.

Кад Национални савет утврди да је у поступку акредитације било пропуста, може, уз одговарајуће образложење:

- поништити решење Комисије и сам донети одлуку о захтеву за акредитацију на основу чињеница које је утврдила Комисија;
- поништити решење и наложити Комисији да понови поступак акредитације, у целини или делимично.

У поступку решавања по жалби, Национални савет може тражити од Комисије и од установе подносиоца захтева допуну података од значаја за доношење одлуке.

Одлука Националног савета је коначна.

Члан 15.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а примењује се од 1. септембра 2017. године.

Председник
Националног савета за високо образовање,
проф. др Дејан Поповић, с.р.

СТАНДАРДИ ЗА АКРЕДИТАЦИЈУ ВИСОКОШКОЛСКИХ УСТАНОВА

Стандард 1: Основни задаци и циљеви високошколске установе

Стандард 2: Планирање и контрола

Стандард 3: Организација и управљање

Стандард 4: Студије

Стандард 5: Научноистраживачки и уметнички рад

Стандард 6: Наставно особље

Стандард 7: Ненаставно особље

Стандард 8: Студенти

Стандард 9: Простор и опрема

Стандард 10: Библиотека, уџбеници и информатичка подршка

Стандард 11: Унутрашњи механизми за осигурање квалитета

Стандард 12: Извори финансирања

Стандард 13: Јавност у раду

Стандард 1: Циљеви високошколске установе

Високошколска установа има утврђене циљеве који су у складу са циљевима високошколског образовања, који су утврђени законом.

Упутства за примену стандарда 1:

- 1.1. Циљеви показују друштвену оправданост постојања високошколске установе, одређују општи правац њене делатности и основ су за препознавање приоритета високошколске установе у будућем раду.
- 1.2. Циљеве високошколске установе, сажето изражене, утврђује орган управљања високошколске установе и објављују се у одговарајућој публикацији установе.
- 1.3. Циљеви су конкретни, оствариви и мерљиви у складу са расположим могућностима и ближе одређују делатност високошколске установе.
- 1.4. Све активности високошколске установе, а посебно развој студијских програма, су у складу са утврђеним основним задацима и циљевима високошколске установе.

Стандард 2: Планирање и контрола

Да би остварила основне задатке и циљеве високошколска установа врши планирање и контролу резултата свих облика образовних, научних, уметничких, истраживачких и стручних активности у оквиру своје делатности.

Упутства за примену стандарда 2:

- 2.1. Високошколска установа има прописан поступак краткорочног и дугорочног планирања. Планирање се врши на основу анализе унутрашњих и спољашњих чинилаца. Планирање је засновано на систематичном и сталном прикупљању података и њиховој стручној анализи. Резултати планирања су плански документи који су доступни јавности и примењују се у пракси.
- 2.2. Високошколска установа редовно и систематично контролише испуњавање основних циљева. Контрола се обавља поређењем планираних и остварених циљева и поређењем резултата високошколске установе са њеним резултатима у претходном периоду и са резултатима сличних високошколских установа у земљи и свету. О резултатима контроле високошколска установа сачињава извештај који је доступан јавности.
- 2.3. Високошколска установа редовно преиспитује делотворност спроведеног планирања и контроле и ради на њиховом унапређењу.

Стандард 3: Организација и управљање

Високошколска установа има организациону структуру и систем управљања који обезбеђују постизање циљева високошколске установе.

Упутства за примену стандарда 3:

- 3.1. Организација високошколске установе, која је у складу са циљевима и друштвеним потребама, уређује се статутом установе.
- 3.2. Овлашћења и одговорности органа управљања, стручних органа високошколске установе, као и студентског парламента утврђени су статутом високошколске установе.
- 3.3. Рад органа управљања, стручних органа и студентског парламента периодично се оцењује.

Стандард 4: Студије

Садржај квалификација и диплома појединих врста и нивоа студија одговарају карактеру и циљевима студијских програма. Опис квалификација сваког студијског програма мора бити прецизно дефинисан и одговарати одређеном нивоу националног оквира квалификација. Студијски програми високошколске установе су у складу са основним циљевима и служе њиховом испуњењу. Високошколска установа систематично и ефективно планира, спроводи, надгледа, вреднује и унапређује квалитет студијских програма.

Упутства за примену стандарда 4:**4.1. Упутства за примену стандарда који се односе на врсту и степен студија:**

- 4.1.1 Квалификације које означавају завршетак основних струковних студија стичу студенти:
- који су показали знање у области студирања које се заснива на претходном образовању и које осposољава за коришћење стручне литературе;
 - који су у стању да примене знање и разумевање у професији;
 - који су у стању да пренесу знања на друге;
 - који поседују способност да наставе студије;
 - који поседују способност за тимски рад.
- 4.1.2 Квалификације које означавају завршетак основних академских студија стичу студенти:
- који су показали знање у области студирања које се заснива на претходном образовању и које је на нивоу који омогућава коришћење стручне литературе, али истовремено обухвата неке аспекте који се ослањају на кључна знања њиховог поља студирања;
 - који су у стању да примене своје знање и разумевање на начин који указује на професионални приступ послу или знању и који имају способности које се најчешће исказују смишљањем и одбраном аргумената и решавањем проблема унутар поља студирања;
 - који имају способност да прикупљају и тумаче потребне податке;
 - који имају способност размишљања о релевантним друштвеним, научним или етичким питањима;
 - који су у стању да о свом раду и резултатима рада обавештавају стручну и широку јавност;
 - који су развили способности које су неопходне за наставак студија.
- 4.1.3 Квалификације које означавају завршетак специјалистичких струковних студија стичу студенти:
- који су показали продубљено знање, разумевање и стручне вештине у одабраним ужим областима специјализације, које се заснива на знању и вештинама стеченим на основном струковним или основном академским студијама, као вид посебне припреме и одговарајуће је за успешан рад у области специјализације;
 - који су у стању да примене продубљено знање, разумевање и вештине за успешно решавање сложених проблема у делимично новом или непознатом окружењу ужим областима студија;
 - који су стекли знања и вештине потребне за тимски рад при решавању сложених проблема из струке;
 - који имају повећану способност да интегришу стечена знања и вештине, да расуђују и дају на основу доступних информација могуће закључке који истовремено садрже промишљања о друштвеним и етичким одговорностима повезаним са применом њиховог знања и судова;
 - који су у стању да ефикасно прате и усвајају новине у области специјализације и да на јасан и недвосмислен начин пренесу своје закључке, знање и поступак закључивања стручној и широј јавности.
- 4.1.4 Квалификације које означавају завршетак мастер струковних студија стичу студенти:
- који су показали знање и разумевање у области студирања, које допуњује знање стечено на основном струковним студијама и представља основу за развијање критичког мишљења и примену знања у пракси;

- који су у стању да примене знање у решавању проблема у новом или непознатом окружењу у ширим или мултидисциплинарним областима унутар образовно-научног односно образовно-уметничког поља студија;

- који имају способност да интегришу знање, решавају сложене проблеме и да расуђују на основу доступних информација које садрже промишљања о друштвеним и етичким одговорностима повезаним са применом њиховог знања и судова;

- који су у стању да на јасан и недвосмислен начин пренесу знање и начин закључивања стручној јавности;

- који су осposољени за решавање практичних проблема у привредним предузећима и јавним установама.

4.1.5 Квалификације које означавају завршетак мастер академских студија стичу студенти:

- који су показали знање и разумевање у области студирања, које допуњује знање стечено на основном академским студијама и представља основу за развијање критичког мишљења и примену знања;

- који су у стању да примене знање у решавању проблема у новом или непознатом окружењу у ширим или мултидисциплинарним областима унутар образовно-научног односно образовно-уметничког поља студија;

- који имају способност да интегришу знање, решавају сложене проблеме и да расуђују на основу доступних информација које садрже промишљања о друштвеним и етичким одговорностима повезаним са применом њиховог знања и судова;

- који су у стању да на јасан и недвосмислен начин пренесу знање и начин закључивања стручној и широј јавности.

4.1.6 Квалификације које означавају завршетак специјалистичких академских студија стичу студенти:

- који су показали продубљено знање, разумевање и способности у одабраним ужим научним и уметничким областима специјализације, засновано на знању и вештинама стеченим на мастер академским студијама и одговарајуће је за истраживање у датим ужим научним и уметничким областима студија;

- који су у стању да примене стечено продубљено знање, разумевање и способности стечене током специјалистичких студија за успешно решавање сложених проблема у новом или непознатом окружењу, у ужим научним и уметничким областима студија;

- који имају повећану способност да повежу стечена знања и решавају сложене проблеме, да расуђују и да на основу доступних информација доносе закључке који истовремено садрже промишљања о друштвеним и етичким одговорностима повезаним са применом њиховог знања и судова;

- који су у стању да ефикасно прате и усвајају новине и резултате истраживања у области специјализације и да на јасан и недвосмислен начин пренесу своје закључке, знање и поступак закључивања стручној и широј јавности.

4.1.7 Квалификације које означавају завршетак докторских студија стичу студенти:

- који су показали систематско разумевање одређеног поља студија;

- који су савладали вештине и методе истраживања на том пољу;

- који су показали способност концептирања, пројектовања и примене;

- који су показали способност прилагођавања процеса истраживања уз неопходан степен академског интегритета;

- који су оригиналним истраживањем и радом постигли остварење које проширује границе знања, које је објављено и које је референца на националном и међународном нивоу;

- који су способни за критичку анализу, процену и синтезу нових и сложених идеја;

- који могу да пренесу стручна знања и идеје колегама, широј академској заједници и друштву у целини;

- који су у стању да у академском и професионалном окружењу промовишу технолошки, друштвени или културни напредак.

4.2 Упутства за примену стандарда који се односе на студијске програме

4.2.1 Сваки студијски програм је повезан и усклађена целина која обухвата циљеве, структуру и садржај, политику и процедуру уписа студената, методе учења и начин провере знања, исходе учења и компетенције студената.

4.2.2 Високошколска установа која нуди више студијских програма осигурава да сви програми испуњавају основне стандарде квалитета и да између њих постоји потребан степен услагашености.

4.2.3 Високошколска установа објављује циљеве сваког од студијских програма који остварује. Циљеви укључују постизање одређених знања и стручности и методе за њихово стицање. Циљеви могу да укључе развој креативних способности и овладавање специфичним практичним вештинама, потребним за развој каријере.

4.2.4 Студијски програми имају усклађену структуру одговарајуће ширине и дубине и примерене методе учења.

4.2.5 Високошколска установа редовно планира и вреднује резултате својих студијских програма. Те активности су засноване на утврђеним циљевима и расположивим средствима.

4.2.6 Високошколска установа стално развија, унапређује и преиспитује садржаје својих студијских програма, у чему одлучујућу улогу има наставно особље.

4.2.7 Сваки предмет из студијског програма исказује се бројем ЕСПБ бодова. Обим студија изражава се збиром ЕСПБ бодова. Број ЕСПБ бодова потребних за стицање дипломе, уређује се законом. Између различитих студијских програма може се вршити преношење ЕСПБ бодова.

4.2.8 Високошколска установа има процедуре за усвајање и анализу студијских програма.

Стандард 5: Научноистраживачки и уметнички рад

Високошколска установа која остварује академске студије има организован научноистраживачки и уметнички рад.

Упутства за примену стандарда 5:

5.1. Високошколска установа непрекидно осмишљава, припрема и реализује научноистраживачке и уметничке, стручне и друге врсте програма, као и националне и међународне пројекте.

5.2. Високошколска установа утврђује поступак и критеријуме за систематско праћење и оцењивање обима и квалитета научноистраживачког, односно уметничког рада наставног особља.

5.3. Садржај и резултати научноистраживачког, уметничког и стручног рада установе усклађени су са циљевима високошколске установе и са националним и европским циљевима и стандардима високог образовања.

5.4. Знања до којих високошколска установа долази спровођењем научноистраживачког и уметничког рада укључују се у наставни процес.

5.5. Високошколска установа подстиче и обезбеђује услове наставном особљу да се активно бави научноистраживачким, уметничким и стручним радом и да што чешће објављује резултате тог рада.

5.6. Високошколска установа обавља и подстиче издавачку делатност у складу са својим могућностима.

5.7. У циљу комерцијализације резултата научноистраживачког и уметничког рада универзитет, односно друга високошколска установа може бити оснивач центра за трансфер технологије, иновационог центра, пословно-технолошког парка, start-up предузећа, spin-off предузећа и других организационих јединица.

Стандард 6: Наставно особље

Високошколска установа запошљава наставнике, истраживаче и сараднике који својом научном, уметничком и наставном делатношћу омогућавају испуњење циљева установе. Наставно особље компетентно остварује студијске програме. Наставници имају обавезу да усавршавају своје наставничке, научне и уметничке компетенције.

Упутства за примену стандарда 6:

6.1. Минималан број наставника у радном односу са пуним радним временом на високошколској установи је 20. Најмање 80% укупног броја наставника у радном односу са пуним радним временом мора имати наставна звања у следећим категоријама: предавач, професор струковних студија, доцент, ванредни професор и редовни професор.

6.2. Укупан број наставника мора бити довољан да покрије укупан број часова наставе на студијским програмима које установа реализује тако да наставници остварују просечно максимално до 180 часова активне наставе (предавања, консултације, вежбе, практичан рад и теренски рад) годишње, односно до 6 часова недељно, са толеранцијом од 20%. Наставник који је ангажован на више високошколских установа остварује активну наставу у свакој установи сразмерно проценту ангажовања од прописаног максимума од 12 часова, с тим да његово укупно ангажовање не може бити веће од 12 часова активне наставе недељно на свим високошколским установама у Републици Србији. Наставник са непуним радним временом, који мањи део радног времена остварује ван високог образовања, може недељно да остварује активну наставу у предметној установи сразмерно проценту ангажовања од прописаног максимума од 12 часова. Наставник са непуним радним временом, који већи део радног времена остварује ван високог образовања, односно наставник ангажован по уговору о допунском раду, може недељно да остварује активну наставу у предметној установи максимално 4 часа недељно. Од укупног броја часова активне наставе на сваком студијском програму најмање 70% изводе наставници у радном односу са пуним радним временом, а за студијске програме у пољу уметности тај број не може бити мањи од 50%. Од укупног броја наставника потребних за обављање наставе по годинама студија за студијски програм за који се тражи дозвола за рад, академије струковних студија и високе школе струковних студија, изузев у пољу уметности, морају да имају најмање 50% наставника са стеченим научним називом доктора наука. На мастер струковних студијама сви наставници морају имати докторате наука изузев у пољу уметности.

Професор емеритус се рачуна као наставник са пуним радним временом и ангажован је на трећем нивоу студија.

Гостујући професор, који учествује у реализацији студијског програма се рачуна као наставник у допунском радном односу.

Лице изабрано у научно звање може учествовати у извођењу свих облика наставе на докторским академским студијама, бити ментор и члан комисија у поступку израде и одбране докторске дисертације, а ангажује се по уговору о допунском раду.

6.3. Број сарадника одговара потребама остварења студијских програма. Укупан број сарадника мора бити довољан да покрије укупан број часова наставе на студијским програмима које установа реализује а да при томе сваки сарадник остварује просечно максимално 300 часова активне наставе годишње, односно просечно 10 часова активне наставе недељно, уз 20% толеранције, осим у пољу уметности. Појединачно максимално ангажовање сарадника је 16 часова недељно.

6.4. Научне, уметничке и стручне квалификације наставног особља одговарају образовно-научној односно образовно-уметничкој области и нивоу њихових задужења. Квалификације се доказују дипломама, објављеним радовима, уметничким делима, као и евиденцијом о педагошким квалитетима и одговарајућем професионалном искуству.

6.5. Уколико високошколска установа на пословима сарадника у настави запошљава студенте мастер академских или специјалистичких студија, они морају имати просек оцена на основним студијама најмање осам (8).

6.6. Високошколска установа бира у звање асистента студента докторских студија који је претходне нивое студија завршио са укупном просечном оценом најмање осам (8) и који показује смисао за наставни рад. Високошколска установа обезбеђује довољан број асистената за квалитетно извођење студијских програма и стално подмлађивање наставничког кадра.

6.7. Високошколска установа може изабрати у звање сарадника ван радног односа (демонстратора и сл.) за помоћ у настави на студијама првог степена, студента академских студија првог или другог степена, студента интегрисаних академских студија, или студента струковних студија првог или другог степена, који је на студијама првог степена остварио најмање 120 ЕСПБ бодова са укупном просечном оценом најмање 8 (осам).

6.8. Установа може за потребе реализације дела практичне наставе, која се реализује ван високошколске установе, изабрати у звање сарадника ван радног односа (сарадник практичар, клинички асистент и сл.) лице запослено у установи где се део практичне наставе реализује. Посебни услови за избор у звање сарадника ван радног односа утврђује се општим актом високошколске установе.

6.9. Установа обезбеђује наставницима и сарадницима услове за научно, уметничко и професионално напредовање и развој. Установа обезбеђује наставницима и сарадницима услове за научни, уметнички и истраживачки рад, учешће на научним скуповима, литературу, планирање и извођење истраживања.

Стандард 7: Ненаставно особље

Високошколска установа има ненаставно особље које својим стручним и професионалним радом обезбеђује успешну реализацију студијских програма и циљева установе.

Упутства за примену стандарда 7:

7.1. Високошколска установа има најмање једног библиотекара. Високошколска установа на којој студира преко 1000 студената има најмање два библиотекара са високим образовањем и једног књижничара. На струковним студијама високошколска установа на којој студира преко 1000 студената има најмање једног библиотекара са високим образовањем и једног књижничара.

7.2. Високошколска установа на којој студира до 1000 студената, организује студентску службу са најмање два извршиоца и додатно једног извршиоца за сваких наредних 2000 студената. Високошколска установа има најмање једног библиотекара.

7.3. Високошколска установа има најмање једног извршиоца са високим образовањем на пословима информатичког система.

7.4. Високошколска установа има најмање једног извршиоца, дипломираног правника, на пословима секретара.

Стандард 8: Студенти

Сагласно основним задацима високошколска установа утврђује услове за упис студената и на основу тога врши избор кандидата. Високошколска установа обезбеђује потребне услове студентима за успешно савладавање студијских програма.

Упутства за примену стандарда 8:

8.1. Високошколска установа расписује конкурсе за упис на студије. Конкурсе сачини: број студената за одређене студијске програме, услове за упис, мерила за утврђивање редоследа кандидата, поступак спровођења конкурса, начин и рокове за подношење жалбе на утврђени редослед, као и висину школарине коју плаћају студенти чије се студирање не финансира из буџета.

8.2. Број студената који високошколска установа уписује мора бити усклађен са кадровским, просторним и техничко-технолошким могућностима.

8.3. Кандидат за упис на студије првог степена полаже пријемни испит или испит за проверу склоности и способности, у складу са статутом високошколске установе. Редослед кандидата утврђује се на основу општег успеха постигнутог у средњем образовању и резултата на пријемном испиту, односно испиту за проверу склоности и способности.

8.4. Високошколска установа непрекидно и систематски прати успех студената и њихово напредовање на сваком од студијских програма које изводи и предузима мере подршке у случају незадовољавајућег успеха студената.

8.5. Успешност студента у савлађивању појединог предмета непрекидно се прати и вреднује током извођења наставе. Укупна оцена студента на једном предмету се састоји од оцена коју је студент добио за предиспитне обавезе и за показано знање на испиту. Минимално учешће оцена коју студент добија током наставе у укупној оцени је 30%, а максимално 70%.

8.6. Лице које заврши студије стиче одговарајући стручни, академски односно научни назив у складу са законом. Својство студента престаје у случајевима предвиђеним законом.

Стандард 9: Простор и опрема

Високошколска установа обезбеђује простор и опрему неопходне за квалитетно извођење свих облика наставе. Стандарди простора и опреме одређује се по образовно-научним, односно образовно-уметничком пољу.

Упутства за примену стандарда 9:

9.1. Високошколска установа обезбеђује простор за извођење наставе, и то:
– објекте са најмање 4 m² бруто простора по студенту, односно 2 m² по студенту за извођење наставе по сменама, осим за поље уметности;

– простор по студенту се израчунава тако што се бруто простор установе подели са укупним бројем акредитованих студената на установи на свим студијским програмима и свим годинама студија, при чему у укупан број студената не улазе студенти који су на студијском програму који се изводи на даљину.

– амфитеатре, учионице, лабораторије односно друге просторије за извођење наставе, као и библиотечки простор и читаоницу, у складу са потребама образовног процеса одређеног образовно-научног, односно образовно-уметничког поља;

– одговарајући радни простор за наставнике и сараднике;

– место у амфитеатру, учионици и лабораторији за сваког студента.

9.2. Високошколска установа обезбеђује простор за административне послове и то најмање две канцеларије за потребе студентске службе и секретаријата.

9.3. Простор који обезбеђује високошколска установа за потребе наставе и за потребе управе, мора да задовољи одговарајуће урбанистичке, техничко технолошке и хигијенске услове. Простор мора бити у објектима који имају потребне грађевинске и употребне дозволе. Уколико објекти за потребе наставе и управљања нису у власништву високошколске установе или јој нису дати на коришћење, она обезбеђује закуп тих објеката за период од најмање пет година.

9.4. Високошколска установа обезбеђује потребну техничку опрему за савремено извођење наставе у складу са потребама студијског програма.

9.5. Високошколска установа обезбеђује опрему и извођење наставе у складу са здравственим и сигурносним стандардима о чему обавештава студенте.

9.6. Високошколска установа обезбеђује простор за рад студентског парламента.

Природно-математичке науке

Високошколска установа обезбеђује додатни лабораторијски простор за извођење експерименталне наставе, услове за наставу на терену и друге услове у складу са потребама студијског програма у односу на број студената на предметима из којих се изводи експериментална настава.

Медицинске науке

Лабораторије, односно наставне базе за извођење практичне наставе на претклиничким предметима капацитетом и величином одговарају броју студената који се уписују и специфичностима студија и наставних предмета, тако да је капацитет

довољан за минимално 20% од укупног броја уписаних студената. У сврху реализације клиничке обуке студената универзитет и медицински факултети унутар њега остварују сарадњу са одговарајућим клиникама као партнерима у медицинском образовању, о чему склапају уговор о сарадњи.

Клиничке базе и клинички наставни капацитети у потпуности покривају клиничке предмете одређеног студијског програма.

Техничко-технолошке науке

За извођење студијских програма високошколска установа обезбеђује одговарајуће наставно-научне базе, које могу бити сопствене и у привреди.

Сопствене наставно-научне базе су: наставне лабораторије, научне и истраживачко-развојне лабораторије, огледна поља, технички центри и друге научне, истраживачко-развојне и иновационе јединице у саставу високошколских установа.

Наставно-научне базе у привреди су: институти, центри изузетних вредности, организације за обављање иновационе активности, организације за пружање инфраструктурне подршке иновационој делатности и предузећа за производњу хране, р-проматеријала, опреме и услуга.

Наставно-научне базе у привреди опремљене су потребном мерном, демонстрационом, рачунарском и информатичко-комуникационом опремом за извођење наставних активности експерименталног, демонстрационог и симулационог карактера из свих предмета у оквиру одређене групе научно-стручних и стручно-апликативних предмета.

У области биотехничких наука високошколска установа обезбеђује најмање једно одговарајуће огледно добро. Огледна добра у области пољопривреде су у поседу високошколске установе или их користи по основу закупа и површине су од најмање 100 ha обрадивог земљишта на којем се производе различите биљне врсте и узгајају различите врсте стоке, расадничка и семенарска производња, уз примену савремене технологије подржане квалитетном механизацијом, сходно захтевима студијских програма. Огледна добра у области шумарства су у поседу високошколске установе или их користи по основу закупа и површине су од најмање 1000 ha земљишта, на којем се узгајају различите врсте шумских састојина, обавља производња семена и расадничког материјала уз примену савремене технологије, подржане квалитетном механизацијом.

Садржаји на огледним добрима одговарају захтевима студијских програма које изводи високошколска установа.

Високошколске установе које нису у биотехничким наукама а имају студијске програме из пољопривреде и шумарства, имају минималну стручну праксу као и високошколске установе у биотехничким наукама. За програме из пољопривреде високошколска установа мора имати на коришћењу најмање 50 ha обрадивог земљишта а у шумарству 500 ha под шумским састојинама. Ово се односи и на високошколске установе у биотехничким наукама и високошколским јединицама без својства правног лица ван седишта установе, које уписују до 200 студената на прву годину студија.

Уметност

За извођење студијског програма обезбеђен је одговарајући простор за извођење наставе са најмање 5 m² бруто простора по студенту.

За извођење студијског програма обезбеђени су потребни посебни простори у зависности од специфичности уметничке области: радионице, лабораторије, простор за изложбе, концертна дворана, тонски и оперски студио, позоришна сала, сала за пројекције филмова, филмски и ТВ студио и сл.

За извођење студијског програма обезбеђена је потребна опрема за савремено извођење наставе, у зависности од специфичности уметничке области.

Стандард 10: Библиотека, уџбеници и информатичка подршка

Високошколска установа има одговарајућу библиотеку снабдевену потребним уџбеницима за извођење наставе и информатичке ресурсе и сервисе које користи у циљу испуњења основних задатака.

Упутства за примену стандарда 10:

10.1. Високошколска установа има библиотеку снабдевену литературом која својим нивоом и обимом обезбеђује подршку наставном процесу и научноистраживачком и уметничком раду. Библиотека располаже са најмање 1000 библиотечких јединица из области из које изводи наставни процес.

10.2. Високошколска установа обезбеђује покривеност свих предмета одговарајућом уџбеничком литературом, училима и помоћним наставним средствима. Учила и помоћна наставна средства морају бити расположиви на време и у броју довољном да се обезбеди нормално одвијање наставног процеса.

10.3. Високошколска установа располаже информатичком опремом, која је неопходна за студирање и научноистраживачки и уметнички рад. Високошколска установа обезбеђује најмање једну рачунарску учионицу са приступом интернету.

10.4. Високошколска установа обезбеђује неопходну обуку наставника, сарадника и студената у циљу ефективног коришћења библиотеке и осталих информационих ресурса.

Стандард 11: Унутрашњи механизми за осигурање квалитета

Високошколска установа доноси и реализује стратегију обезбеђења квалитета у своме раду.

Упутства за примену стандарда 11:

11.1. Високошколска установа утврђује јасно и подробно формулисану стратегију обезбеђења квалитета наставног процеса, управљања високошколском установом, ненаставних активности као и услова рада и студирања, која је доступна јавности.

11.2. Високошколска установа укључује све заинтересоване стране (представнике студената, тржишта рада, струковних удружења итд.) у процес креирања стратегије обезбеђења квалитета.

11.3. Високошколска установа образује посебну комисију за обезбеђење квалитета, из реда наставника, сарадника, ненаставног особља и студената.

11.4. Високошколска установа спроводи у пракси утврђену стратегију обезбеђења квалитета и у том циљу предузима потребне активности за реализацију стратегије обезбеђења квалитета и предузима мере за отклањање уочених неправилности. Високошколска установа посебно прати квалитет извођења наставе, обављања испита, успешност студената у студирању у целини и на појединачним предметима, квалитет уџбеника и предузима потребне мере за отклањање уочених недостатака.

11.5. Студенти имају активну улогу у доношењу и спровођењу стратегије обезбеђења квалитета. Посебно је значајна оцена квалитета наставног процеса која се утврђује анкетирањем студената.

11.6. Самовредновање је саставни део стратегије обезбеђења квалитета и спроводи се у интервалама од највише три године. У поступку самовредновања разматра се и оцена студената о квалитету наставног процеса.

11.7. Високошколска установа има општи акт о уџбеницима.

Стандард 12: Извори финансирања

Извори финансирања високошколске установе довољни су да обезбеде квалитетно извођење наставе најмање за период трајања студијског програма.

Упутства за примену стандарда 12:

12.1. Високошколска установа остварује позитивне финансијске резултате у периоду од најмање три године.

12.2. Високошколска установа има доступан финансијски план за период законом прописаног трајања студијског програма, који је саставни део пословног плана високошколске установе. Финансијски план садржи јасно представљене будуће планиране приходе и расходе по врстама и динамично.

12.3. Уколико је неопходно, високошколска установа обезбеђује потребне банкарске кредите и гаранције.

Стандард 13: Јавност у раду

Високошколска установа објављује потпуну, прецизну, јасну и доступну информацију о свом раду која је намењена студентима, потенцијалним студентима и осталим заинтересованим лицима.

Упутства за примену стандарда 13:

13.1. Информација коју високошколска установа објављује омогућава студентима и потенцијалним студентима да донесу одговарајуће одлуке о свом образовању.

13.2. Високошколска установа објављује циљеве, очекиване образовне исходе, опис студијских програма и опис предмета које нуди, услове уписа и преноса ЕСПБ бодова, износ школарине, статус установе и њену акредитацију, стратегију обезбеђења квалитета, финансијске резултате и друге релевантне податке.

13.3. Високошколска установа објављује листу чланова управе као и листу наставника и сарадника, са подацима о њиховим квалификацијама и ангажовању у високошколској установи.

13.4. Високошколска установа има своју веб презентацију на интернету.

13.5. Универзитет је дужан да установи дигитални репозиторијум у којем се трајно чувају електронске верзије одобрених докторских дисертација, односно докторских уметничких пројеката заједно са извештајем комисије за оцену доктората, подацима о ментору и саставу комисије и подацима о заштити ауторских права, као и да све наведене податке учини јавно доступним.

3698

На основу члана 11. став 1. тачка 11) Закона о високом образовању („Службени гласник РС”, бр. 76/05, 100/07 – аутентично тумачење, 97/08, 44/10, 93/12, 89/13, 99/14, 45/15 – аутентично тумачење, 68/15 и 87/16),

Национални савет за високо образовање, на седници одржаној 25. априла 2017. године, донео је

ПРАВИЛНИК

о стандардима и поступку за акредитацију студијских програма

Члан 1.

Овим правилником утврђују се стандарди и поступак за акредитацију студијских програма.

Стандарди из става 1. овог члана одштампани су уз овај правилник и чине његов саставни део.

Члан 2.

Поступку акредитације студијских програма (у даљем тексту: акредитација) подлежу све високошколске установе у Републици Србији.

Члан 3.

Поступак акредитације спроводи се на захтев министарства надлежног за послове високог образовања (у даљем тексту: Министарство), оснивача, односно саме високошколске установе.

У име високошколске установе захтев из става 1. овог члана подноси пословодни орган, по претходно донетој одлуци стручног органа.

Захтев за акредитацију се подноси Комисији за акредитацију и проверу квалитета (у даљем тексту: Комисија), преко Министарства, а на обрасцу чију садржину утврђује Комисија.

Члан 4.

Уз захтев за акредитацију доставља се документација која је сачињена према одговарајућем упутству за припрему документације за акредитацију датог студијског програма.

Члан 5.

Комисија за акредитацију и проверу квалитета доноси:

- 1) упутство за припрему документације за акредитацију студијских програма првог и другог нивоа,
- 2) упутство за припрему документације за акредитацију студијског програма докторских академских студија,
- 3) упутство рецензенту за процену испуњености стандарда за акредитацију студијских програма првог и другог нивоа и
- 4) упутство рецензенту за процену испуњености стандарда за акредитацију студијског програма докторских академских студија, које доставља Националном савету на мишљење и објављује на интернет страници Комисије.

Члан 6.

Орган пословођења високошколске установе гарантује:

- 1) да су општи акти високошколске установе у складу са законом;
- 2) да је документација за акредитацију високошколске установе урађена у складу са стандардима и упутством за припрему документације за акредитацију високошколске установе;
- 3) да је документација за акредитацију студијског програма урађена у складу са стандардима и упутством за припрему документације за акредитацију студијског програма;
- 4) за тачност података у документацији за акредитацију високошколске установе и студијских програма.

Члан 7.

Захтев за акредитацију са документацијом се прво подноси Комисији ради провере исправности достављене документације из члана 4. овог правилника, а онда се са печатом Комисије предаје Министарству – Управи за заједничке послове републичких органа.

У случају када је документација непотпуна, Комисија налаже подносиоцу захтева да комплетира документацију у року од осам дана од дана пријема налога Комисије.

Ако подносилац захтева не поступи у складу са налогом Комисије, сматра се да је одустао од захтева.

Члан 8.

Ради утврђивања чињеница од значаја за доношење одлуке о захтеву за акредитацију, Комисија образује поткомисију, која, по правилу има три члана, од којих су најмање два члана из одговарајућег образовно-научног, односно образовно-уметничког поља.

У саставу поткомисије из става 1. овог члана може бити и лице стручно за одговарајућу област, које Комисија одређује са листа одговарајућих институција (послодаваца, професионалних удружења, тржишта рада, струковних удружења, комора итд.), које оне утврђују у складу са својим општим актима.

Стручно лице из става 2. овог члана има право на накнаду за рад у поткомисији, у складу са актом Националног савета за високо образовање.

Накнада из става 4. овог члана исплаћује се из средстава из којих се, у складу са Законом о високом образовању, финансира рад Комисије.

Члан 9.

Комисија на предлог Поткомисије из члана 6. овог правилника одређује два рецензента за анализу документације и оцену испуњености стандарда за акредитацију предметног студијског програма.

Сваки рецензент анализира документацију и оцењује:

- да ли је студијски програм направљен према стандардима за акредитацију;
- који су стандарди испуњени у целини, који делимично, а који нису испуњени.

О извршеној анализи из става 2. овог члана рецензент подноси Комисији извештај, који садржи оцену квалитета анализаног студијског програма и предлог мера за отклањање уочених слабости.

Члан 10.

Поткомисија утврђује чињенице од значаја за доношење одлуке о захтеву за акредитацију и сачињава извештај који садржи оцену предложеног студијског програма.

Члан 11.

На основу извештаја рецензента из члана 7. став 3. овог правилника и извештаја Поткомисије из члана 8. овог правилника, Поткомисија утврђује предлог одлуке о акредитацији и доставља га Комисији у року од месец дана.

Уз предлог одлуке о акредитацији достављају се извештаји из члана 7. став 3. и члана 8. овог правилника.

Чланови поткомисија и рецензенти не смеју бити у сукобу интереса у вези захтева који се разматра. То значи да не смеју да имају радни однос или било какав пословни аранжман у тој установи.

Члан 12.

Комисија на првој седници након пријема предлога одлуке о акредитацији разматра достављени предлог и доноси одлуку о акредитацији.

Одлука о акредитацији је донета ако за њу гласа више од половине укупног броја чланова Комисије.

У поступку акредитације Комисија:

- 1) издаје уверење о акредитацији високошколске установе;
- 2) упућује високошколској установи акт упозорења, односно мишљење о отклањању недостатака и оставља рок од 30 дана за акт упозорења, односно од 7 дана за мишљење, за отклањање наведених недостатака;
- 3) доноси решење о одбијању захтева за акредитацију.

Члан 13.

Против решења којим се одбија захтев за акредитацију оснивач или високошколска установа могу поднети жалбу Националном савету за високо образовање, преко Комисије, у року од 30 дана од дана пријема решења.

Ако Комисија нађе да је жалба основана, а није потребно спроводити нов посебни поступак, може ствар решити друкчије и новим решењем заменити решење које се жалбом побија.

Ако Комисија нађе поводом жалбе да је спроведени поступак био непотпун, а да је то могло бити од утицаја на решавање у поступку акредитације, она може поступак допунити.

Члан 14.

Национални савет ће одбацити жалбу кад утврди да је недопуштена, неблаговремена или поднета од неовлашћеног лица.

Национални савет ће одбити жалбу кад утврди да је поступак акредитације правилно спроведен и да је решење донето у складу са законом и овим правилником.

Кад Национални савет утврди да је у поступку акредитације било пропуста, може, уз одговарајуће образложење:

- поништити решење Комисије и сам донети одлуку о захтеву за акредитацију на основу чињеница које је утврдила Комисија;
- поништити решење и наложити Комисији да понови поступак акредитације, у целини или делимично.

У поступку решавања по жалби, Национални савет може тражити од Комисије и од установе подносиоца захтева допуну података од значаја за доношење одлуке.

Одлука Националног савета је коначна.

Члан 15.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а примењује се од 1. септембра 2017. године.

Председник
 Националног савета за високо образовање,
 проф. др Дејан Поповић, с.р.

СТАНДАРДИ ЗА АКРЕДИТАЦИЈУ СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА ПРВОГ И ДРУГОГ НИВОА ВИСОКОГ ОБРАЗОВАЊА

Стандард 1: Структура студијског програма

Стандард 2: Сврха студијског програма

Стандард 3: Циљеви студијског програма

Стандард 4: Компетенције дипломираних студената

Стандард 5: Курикулум

Стандард 6: Квалитет, савременост и међународна усаглашеност студијског програма

Стандард 7: Упис студената

Стандард 8: Оцењивање и напредовање студената

Стандард 9: Наставно особље

Стандард 10: Организациона и материјална средства

Стандард 11: Контрола квалитета

Додатни стандарди за студијске програме који се изводе на светском језику, за заједничке студијске програме, за ИМТ програме, за студије на даљину и за студије у јединицама без својства правног лица ван седишта установе

Стандард 12: Студије на светском језику

Стандард 13: Заједнички студијски програм

Стандард 14: ИМТ програм

Стандард 15: Студије на даљину

Стандард 16: Студије у јединици без својства правног лица ван седишта установе

Стандард 1: Структура студијског програма

Студијски програм садржи елементе утврђене законом (који се детаљно исказују у одговарајућим стандардима)

Упутства за примену стандарда 1:

1.1. Сваки студијски програм мора да има следеће елементе:

- a. назив и циљеве студијског програма;
 - б. врсту студија и исход процеса учења;
 - в. стручни, академски, односно научни назив;
 - г. услове за упис на студијски програм;
 - д. листу обавезних и изборних студијских подручја, односно предмета, са оквирним садржајем;
 - ђ. начин извођења студија и потребно време за извођење појединих врста студија;
 - е. бодовну вредност сваког предмета исказану у складу са европским системом вредности бодова (ЕСПБ);
 - ж. бодовну вредност завршног рада на основним, специјалистичким и мастер студијама, исказану бројем ЕСПБ бодова;
 - з. предуслове за упис појединих предмета или групе предмета;
 - и. начин избора предмета из других студијских програма;
 - ј. услове за прелазак са других студијских програма у оквиру истих или сродних области студија;
 - к. друга питања од значаја за извођење студијског програма.
- 1.2. Обим студија се изражава бројем ЕСПБ бодова.
 - a. Основне струковне студије имају 180 ЕСПБ бодова.
 - б. Специјалистичке струковне студије имају најмање 60 ЕСПБ бодова.
 - в. Мастер струковне студије имају 120 ЕСПБ бодова.
 - г. Основне академске студије имају од 180 до 240 ЕСПБ бодова.
 - д. Мастер академске студије имају најмање 60 ЕСПБ бодова када је претходно на основним академским студијама остварен обим од 240 ЕСПБ бодова и најмање 120 ЕСПБ бодова када је претходно на основним академским студијама остварен обим од 180 ЕСПБ бодова.
 - ђ. Специјалистичке академске студије имају најмање 60 ЕСПБ бодова када су претходно завршене мастер академске студије.
 - е. Докторске студије имају најмање 180 ЕСПБ бодова када је претходно на основним академским и мастер академским студијама остварен обим студија од најмање 300 ЕСПБ бодова.
 - ж. Одређени академски студијски програми се могу организовати интегрисано у оквиру основних академских и мастер академских студија, са укупним обимом од највише 360 ЕСПБ бодова.
 - 1.3. Мање измене и допуне студијског програма, за који је високошколска установа добила дозволу за рад, не сматрају се новим студијским програмом и врше се у складу са Законом, члан 42. став 2.

Стандард 2: Сврха студијског програма

Студијски програм има јасно дефинисану сврху и улогу у образовном систему, доступну јавности.

Упутства за примену стандарда 2:

- 2.1. Сврха студијског програма је образовање студената за препознатљиве и јасне професије и занимања. Студијски програм обезбеђује стицање компетенција које су друштвено оправдане и корисне.
- 2.2. Сврха студијског програма мора бити у складу са основним циљевима високошколске установе на којој се програм изводи.
- 2.3. Сврха реализације студијског програма мора бити јасно и недвосмислено формулисана.

Стандард 3: Циљеви студијског програма

Студијски програм има јасно дефинисане циљеве.

Упутства за примену стандарда 3:

- 3.1. Циљеви студијског програма укључују постизање компетенција и академских вештина, као и методе за њихово стицање. Циљеви такође могу да укључе развој креативних способности и овладавање специфичним практичним вештинама потребним за обављање професије.
- 3.2. Циљеви студијског програма су у складу са основним циљевима високошколске установе на којој се програм изводи.
- 3.3. Циљеви реализације студијског програма морају да буду јасно и недвосмислено формулисани.
- 3.4. Циљеви се усклађују са захтевима одређене области и тржишта рада, привредног развоја и дефинисаним квалификацијским оквиром.

Стандард 4: Компетенције дипломираних студената

Савладавањем студијског програма студент стиче опште и предметно-специфичне способности које су у функцији квалитетног обављања стручне, научне и уметничке делатности. Опис квалификације која произилази из студијског програма мора одговарати одређеном нивоу националног оквира квалификација.

Упутства за примену стандарда 4:

- 4.1. Савладавањем студијског програма студент стиче следеће опште способности:
 - анализе, синтезе и предвиђања решења и последица;
 - овладавања методама, поступцима и процесима истраживања;
 - развоја критичког и самокритичког мишљења и приступа;
 - примене знања у пракси;
 - развоја комуникационих способности и спретности, као и сарадње са ужим социјалним и међународним окружењем;
 - професионалне етичности.
- 4.2. Савладавањем студијског програма студент стиче следеће предметно-специфичне способности:
 - темељног познавања и разумевања дисциплине одговарајуће струке;
 - решавања конкретних проблема уз употребу научних метода и поступака;
 - пројектовања, организације и контроле производње;
 - за економично коришћење природних ресурса, у складу са принципима одрживог развоја;
 - повезивања основних знања из различитих области и њихове примене;
 - праћења и примене новина у струци;
 - развоја вештина и спретности у употреби знања у одговарајућем подручју;
 - употребе информационо-комуникационих технологија у овладавању знањима одговарајућег подручја.
- 4.3. Исходи учења се описују према дескрипторима исхода учења *националног оквира квалификација*, које предлаже Национални савет за високо образовање а усваја Министарство.

Стандард 5: Курикулум

Курикулум студијског програма садржи листу и структуру обавезних и изборних предмета и модула и њихов опис. Основна изборност уметничких студија уграђена је у главни предмет.

Упутства за примену стандарда 5:

- 5.1. Структура курикулума обухвата распоред предмета и модула по семестрима, триместрима, односно блоковима, фонд часова активне наставе и број ЕСПБ бодова.
- 5.2. Они облици наставе чији се обим изражава бројем часова рачунају се као „активна настава“.
- 5.3. Ради равномерности оптерећења студената број ЕСПБ бодова по семестрима мора бити 30, а по триместрима 20, уз толеранцију од 20%.
- 5.4. Студијски програм основних студија, мастер студија или интегрисаних студија мора се разликовати од других одговарајућих студијских програма установе за најмање 35% од укупног броја ЕСПБ бодова, при чему тих 35% чине предмети са активном наставом из скупа стручно-апликативних, научних и стручних, односно уметничких предмета.
- 5.5. Студијски програм са модулима мора имати заједничке основе у износу од најмање 25% од укупног броја ЕСПБ бодова.
- 5.6. Опис предмета садржи назив, тип предмета, годину и семестар студија, број ЕСПБ бодова, име наставника, циљ курса са очекиваним исходима, знањима и компетенцијама, предуслове за похађање предмета, садржај предмета, препоручену литературу, методе извођења наставе, начин провере знања и оцењивања и друге податке.
- 5.7. У структури студијског програма на основним академским студијама, осим за поље уметности, заступљене су следеће групе предмета у односу на укупан број ЕСПБ бодова, и то:
 - академско-општеобразовне – око 15%,
 - теоријско-методолошке – око 20%,
 - научно, односно уметничко-стручне – око 35% и
 - стручно-апликативне – око 30%.
- 5.8. У структури студијског програма на основним струковним студијама, осим за поље уметности, заступљене су следеће групе предмета у односу на укупан број ЕСПБ бодова, и то:
 - академско-општеобразовне – око 15%,
 - стручне – око 40% и
 - стручно-апликативне – око 45%.
- 5.9. У структури студијског програма на мастер академским студијама, осим за поље уметности, заступљене су следеће групе предмета у односу на укупан број ЕСПБ бодова, и то:
 - научно и стручно-апликативне – око 70%,
 - општеобразовне и теоријско-методолошке – око 30%.
- 5.10. У структури студијског програма на мастер струковним студијама, осим за поље уметности, заступљене су следеће групе предмета у односу на укупан број ЕСПБ бодова, и то:
 - стручне и стручно-апликативне – око 90% и
 - општеобразовне – око 10%.
- 5.11. У структури студијског програма на специјалистичким академским студијама, осим за поље уметности, заступљене су следеће групе предмета у односу на укупан број ЕСПБ бодова, и то:
 - научно и стручно-апликативне – око 70%,
 - општеобразовне и теоријско-методолошке – око 30%.
- 5.12. У структури студијског програма на специјалистичким струковним студијама, осим за поље уметности, заступљене су следеће групе предмета у односу на укупан број ЕСПБ бодова, и то:
 - стручне и стручно-апликативне – око 90%,
 - општеобразовне – око 10%.
- 5.13. У структури студијског програма на интегрисаним академским студијама, осим за поље уметности, заступљене су следеће групе предмета у односу на укупан број ЕСПБ бодова, и то:
 - научно и стручно-апликативне – око 70%,

укупно ангажовање не може бити веће од 12 часова активне наставе недељно на свим високошколским установама у Републици Србији. Наставник са непуним радним временом, који мањи део радног времена остварује ван високог образовања, може недељно да остварује активну наставу у предметној установи сразмерно проценту ангажовања од прописаног максимума од 12 часова. Наставник са непуним радним временом, који већи део радног времена остварује ван високог образовања, односно наставник ангажован по уговору о допунском раду, може недељно да остварује активну наставу у предметној установи максимално 4 часа недељно. Ако наставник држи вежбе, рачуна се да два часа вежби одговарају једном часу предавања, осим у пољу уметности. Предмет на студијама на даљину оптерећује наставника/сарадника са 50% оптерећења које би имао за студије на класичан начин.

9.2. Од укупног броја часова активне наставе предавања на студијском програму најмање 70% изводе наставници у радном односу са пуним радним временом, а за студијске програме у пољу уметности тај број не може бити мањи од 50%. Најмање 80% укупног броја наставника у радном односу са пуним радним временом, морају бити у звањима: предавач, професор струковних студија, доцент, ванредни професор и редовни професор. Наставници у радном односу са пуним радним временом изводе најмање 50% предавања из предмета који припадају следећим кључним категоријама: научно и стручно-апликативним на основним, мастер и специјалистичким академским студијама, односно стручним и стручно-апликативним на основним, мастер и специјалистичким струковним студијама; уметничким, теоријско-уметничким и стручно-апликативним на основним и специјалистичким академским, односно основним, мастер и специјалистичким струковним студијама у пољу уметности, уметничким и теоријско-уметничким на мастер академским студијама у пољу уметности.

9.3. Број сарадника одговара потребама студијског програма и зависи од броја предмета и броја часова на тим предметима. Укупан број сарадника на студијском програму мора да буде довољан да покрије укупан број часова наставе на том програму, тако да сарадници остварују просечно максимално до 300 часова активне наставе годишње, односно до 10 часова недељно уз 20% толеранције, осим у пољу уметности. Ангажовање по сараднику не може бити веће од 16 часова активне наставе недељно на свим високошколским установама у Србији.

9.4. Научне, уметничке и стручне квалификације наставног особља одговарају образовно-научној, односно образовно-уметничкој области и нивоу њихових задужења. Наставник мора да има најмање пет референци из уже научне, уметничке, односно стручне области из које изводи наставу на студијском програму.

9.5. Подаци о наставницима и сарадницима (радна биографија, избори у звања, референце) морају бити доступни јавности.

Природно-математичке науке

Настава је организована тако да у групи за предавања на основним студијама има до 80 студената, у групи за вежбе до 25 студената и у групи за лабораторијске вежбе до 15 студената, са толеранцијом од 10%.

Настава је организована тако да у групи за предавања на мастер студијама има до 25 студената, у групи за вежбе до 15 студената и у групи за лабораторијске вежбе до 10 студената, са толеранцијом од 10%.

Наставник мора да има најмање пет репрезентативних референци из образовно-научне области у којој изводи наставу на студијском програму, које укључују: монографије, књиге, прегледне чланке, научне и стручне радове, уџбеник, практикум или збирку задатака, патенте и софтверска решења.

Друштвено-хуманистичке науке

За квалитетно извођење студијских програма у пољу друштвено-хуманистичких наука потребно је испунити нормативе у погледу броја студената по наставним групама, тако да је:

– величина групе за предавања на основним студијама за општеобразовне и теоријско-методолошке предмете до 300 студената са толеранцијом од 10%, а за научно-стручне и стручно-апликативне до 200 студената са толеранцијом од 10%;

– величина групе за вежбе на основним студијама за општеобразовне и теоријско-методолошке предмете до 70 студената са толеранцијом од 10%, а за научно-стручне, стручне и стручно-апликативне до 50 студената са толеранцијом од 10%;

– величина групе за предавања на мастер студијама до 50 студената са толеранцијом од 10%;

– величина групе за вежбе на мастер студијама до 25 студената са толеранцијом од 10%.

Техничко-технолошке науке

За квалитетно извођење студијских програма основних и мастер академских студија у пољу техничко-технолошких наука потребно је да високошколска установа испуни нормативе у погледу броја студената по наставним групама. За основне студије величина групе за предавања је до 180 студената, групе за вежбе до 60 студената и групе за лабораторијске вежбе до 20 студената, све са толеранцијом од 10%. За квалитетно извођење студијских програма мастер студија величина групе за предавање је до 32 студента, групе за вежбе до 16 студената и групе за лабораторијске вежбе до 8 студената, све са толеранцијом од 10%.

Репрезентативне референце наставног особља у техничко-технолошким наукама су: научни и стручни радови објављени у међународним и домаћим часописима, радови штампани у зборницима са научних и стручних скупова, монографије, уџбеници, прегледни чланак, збирка задатака, практикум, патенти, нови производи или битно побољшани постојећи производи, нове биљне врсте, нове врсте стоке и нове технологије.

Медицинске науке

Укупан број наставника мора да буде довољан да покрије укупан број часова наставе на студијским програмима које високошколска установа реализује, тако да наставник остварује просечно максимално до 180 часова годишње, односно 6 часова недељно са толеранцијом од 20%. Максимално ангажовање по наставнику не може бити веће од 12 часова недељно. У број часова улази ангажовање наставника на свим акредитованим студијским програмима.

Максималан број студената у групи за практичну наставу на претклиничким предметима је 15, а на клиничким 7. Максималан број студената у групи за теоријску наставу је 80, са толеранцијом од 10%.

Научна способност наставника и сарадника вреднује се у складу са прописима којим се уређује образовање и научна делатност.

Уметност

Настава на високошколским установама у пољу уметности се изводи као:

- индивидуална;
- групна;
- колективна.

Организација наставе базира се на сва три начина извођења наставе, у зависности од врсте и природе предмета.

Величина групе код групне наставе, у зависности од врсте и природе предмета, је исте од 2 до 20 студената.

Колективна настава организује се за групу до 300 студената.

Максимално ангажовање по наставнику не може бити веће од 12 контакт часова недељно, а по сараднику од 15 часова недељно.

Репрезентативне референце за образовно-уметничку област музичке уметности су:

- уметничка дела из области музике (композиторско стваралаштво) изведена на концертима у земљи и иностранству,
- уметничка дела из области музике изведена на фестивалима у земљи и иностранству – солиста на концерту (дело изведено у целини) са симфонијским или камерним оркестром, солиста у вокално-инструменталном делу, целовечерњи концерт, реситал, улога у оперској представи,
- концерти и оперске представе у земљи и иностранству (извођачка делатност),
- концерти и оперске представе на фестивалима у земљи и иностранству,
- мајсторски курсеви, семинари, радионице, јавна предавања у земљи и иностранству.

– учешће на музичким такмичењима у земљи и иностранству,

– учешће у раду жирија на музичким такмичењима националног и међународног о. карактера.

– награде и признања за уметнички рад,

– објављена теоријска или уџбеничка дела у земљи и иностранству (књиге и стручна периодика), објављен CD (са рецензијом).

Репрезентативне референце за образовно-уметничку област драмске и аудиовизуелне уметности су:

- јавно извођење уметничког дела у редовном приказивању у јавности;
- јавно извођење уметничког дела на смотрама и фестивалима;
- комерцијална реализација уметничког дела;
- учествовање или вођење посебних уметничких курсева, семинара или мајсторских радионица у земљи и иностранству;
- учешће у раду жирија на домаћим и страним фестивалима;
- награде и признања за уметнички рад у земљи и иностранству;
- објављена теоријска или уџбеничка дела у земљи и иностранству (књиге и стручна периодика).

Репрезентативне референце за образовно-уметничке области ликовне уметности и примењене уметности и дизајн су:

- јавно излагање уметничког дела на самосталним изложбама;
- јавно излагање уметничког дела на колективним жирираним изложбама и манифестацијама;
- комерцијална реализација уметничког дела;
- учествовање или вођење посебних уметничких курсева, семинара или мајсторских радионица у земљи и иностранству;
- учешће на домаћим или међународним конкурсима уметничких дела;
- учешће у раду жирија на домаћим и страним изложбама, конкурсима и манифестацијама;
- награде и признања за уметнички рад у земљи и иностранству;
- објављена теоријска или уџбеничка дела у земљи и иностранству (књиге и стручна периодика).

Стандард 10: Организациона и материјална средства

За извођење студијског програма обезбеђују се одговарајући људски, просторни, техничко-технолошки, библиотечки и други ресурси који су примерени карактеру студијског програма и предвиђеном броју студената.

Упутства за примену стандарда 10:

10.1. За извођење студијског програма високошколска установа обезбеђује одговарајући простор за извођење наставе, односно објекте са најмање 4 m² бруто простора по студенту, односно 2 m² за извођење наставе по сменама, осим за поље уметности. Наведена квадратура се израчунава као однос укупног бруто простора и укупног броја акредитованих студената на установи на свим студијским програмима и на свим годинама.

10.2. У случају да установа изнајмљује простор, уговор о закупу мора бити закључен на најмање 5 година и мора садржати опис структуре.

10.3. Високошколска установа има амфитеатре, учионице, лабораторије или сличне просторије за извођење наставе, библиотечки простор и читаоницу, у складу са потребама студијског програма, применене одређеним образовно-научним, односно образовно-уметничким пољима. Високошколска установа обезбеђује место у амфитеатру, учионици и лабораторији за сваког студента на студијском програму.

10.4. Високошколска установа обезбеђује сву потребну техничку опрему за савремено извођење наставе.

10.5. Библиотека располаже са најмање 100 библиотечких јединица релевантних за извођење студијског програма високошколске установе.

10.6. Високошколска установа обезбеђује покривеност свих предмета одговарајућом уџбеничком литературом, училима и помоћним средствима која су расположива на време и у довољном броју за нормално одвијање наставног процеса тог студијског програма.

10.7. За извођење студијског програма обезбеђена је потребна информациона технологија.

10.8. За извођење студијског програма мастер академских студија, осим за поље уметности, високошколска установа доказује испуњеност услова за обављање научноистраживачког рада тако што је акредитована као научноистраживачка установа, у складу са законом.

Природно-математичке науке

За образовно-научно поље природно-математичких наука обезбеђује се додатни лабораторијски простор за извођење експерименталне наставе, услови за наставу на

терену и други услови у складу са потребама студијског програма и броја студената на предметима из којих се изводи експериментална настава.

Техничко-технолошке науке

За извођење студијских програма морају бити обезбеђене одговарајуће наставно-научне базе, сопствене и у привреди.

Сопствене наставно-научне базе су: наставне лабораторије, научне и истраживачко-развојне лабораторије, технички центри и друге научне, истраживачко-развојне и иновационе јединице у саставу високошколске установе.

Наставно-научне базе у привреди су: институти, центри изузетних вредности, организације за обављање иновационе активности, организације за пружање инфраструктурне подршке иновационој делатности и предузећа за производњу хране, репроматеријала, опреме и услуга.

Наставне базе су опремљене потребном мерном, демонстрационом, рачунарском и информациона-комуникационом опремом за извођење наставних активности експерименталног, демонстрационог и симулационог карактера из свих предмета у оквиру група научностручних и стручно-апликативних предмета.

У области биотехничких наука морају бити обезбеђена одговарајућа огледна добра у поседу високошколске установе или по основу коришћења у закуп, укупне површине од најмање 100 ha обрадивог земљишта на којем се производе различите биљне врсте и узгајају различите врсте стоке, расадничка и семенарска производња, уз примену савремене технологије подржане квалитетном механизацијом сходно захтевима студијских програма. У подручју шумарства морају бити обезбеђена одговарајућа огледна добра у поседу високошколске установе или по основу коришћења у закуп, укупне површине од најмање 1000 ha земљишта, на којем се узгајају различите врсте шумских састојина, производња семена и расадничког материјала уз примену савремене технологије, подржане квалитетном механизацијом.

Садржаји на огледним добрима одговарају захтевима студијских програма који се реализују у високошколској установи.

Високошколске установе које нису у биотехничким наукама а имају студијске програме из пољопривреде и шумарства, имају минималну стручну праксу као и високошколске установе у биотехничким наукама. За програме из пољопривреде високошколска установа мора имати на коришћењу најмање 50 ha обрадивог земљишта а у шумарству 500 ha под шумским састојинама. Ово се односи и на високошколске установе у биотехничким наукама и високошколским јединицама без својства правног лица ван седишта установе, које уписују до 200 студената на прву годину студија.

Медицинске науке

Лабораторије, односно наставне базе за извођење практичне наставе на претклиничким предметима капацитетом и величином одговарају броју студената који се уписују и специфичностима студија и наставних предмета, тако да је капацитет довољан за минимално 20% од укупног броја уписаних студената.

Клиничка обука студената захтева повезаност универзитета, тј. медицинских факултета са клиникама као партнерима у медицинском образовању.

Клиничке базе и клинички наставни капацитети морају да покривају одговарајуће клиничке предмете студијског програма. Високошколска установа у оквиру образовно-научног поља медицинских наука склала уговоре о сарадњи којима се дефинишу одговорности сваке стране са сваком клиником коју користи као наставну базу.

Уметност

За извођење студијског програма обезбеђен је одговарајући простор за извођење наставе са најмање 5 m² бруто простора по студенту.

За извођење студијског програма обезбеђени су потребни посебни простори у зависности од специфичности уметничке области: радионице, лабораторије, простор за изложбе, концертна дворана, тонски и оперски студио, позоришна сала, сала за пројекције филмова, филмски и ТВ студио и сл.

За извођење студијског програма обезбеђена је потребна опрема за савремено извођење наставе, у зависности од специфичности уметничке области.

Стандард 11: Контрола квалитета

Контрола квалитета студијског програма спроводи се редовно и систематично путем самовредновања, акредитацијом и спољашњом провером квалитета.

Упутства за примену стандарда 11:

11.1. Контрола квалитета студијског програма подразумева редовно и систематично праћење његове реализације и предузимање мера за унапређење квалитета у погледу курикулума, наставе, наставног особља, оцењивања студената, уџбеника и литературе.

11.2. Контрола квалитета студијског програма се обавља у унапред одређеним временским периодима који за самовредновање износи највише три године, за акредитацију највише пет година, а за спољашњу проверу квалитета највише осам година.

11.3. У контроли квалитета студијског програма обезбеђена је активна улога студената и њихова оцена квалитета програма.

Стандард 12: Студије на светском језику

Високошколска установа може организовати студијски програм на светском језику за сваку област и свако образовно-научно и образовно-уметничко поље ако поседује људске и материјалне ресурсе који омогућавају да се наставни садржај може остварити у складу са стандардима.

Упутства за примену стандарда 12:

12.1. Када се настава изводи на светском језику наставници и сарадници морају имати одговарајуће компетенције за извођење наставе на том језику.

12.2. За извођење наставе на светском језику установа обезбеђује минимално 100 библиотечких јединица на том језику.

12.3. Установа обезбеђује наставни материјал и учиља на језику на којем се изводи настава.

12.4. Службе које раде са студентима морају бити оспособљене за давање услуга на светском језику.

12.5. Јавне исправе и административна документација се издају на обрасцу који је штампан двојезично, на српском језику ћиричним писмом и на језику и писму на којем се изводи настава.

12.6. Студенти морају поседовати задовољавајуће језичке компетенције из светског језика на којем се изводи студијски програм.

12.7. Студијски програм на светском језику се акредитује као посебан студијски програм, ако се изводи само на том језику.

12.8. Уколико је исти програм акредитован на српском и на једном светском језику, у прорачуну оптерећења наставника и сарадника, као и при одређивању потребног простора, узима се у обзир укупан број студената на оба језика. Овакви програми третирају се као један студијски програм.

12.9. Установа за акредитацију студијског програма који се изводи на српском и на светском језику подноси превод свих стандарда, додатка дипломи, књигу предмета и књигу наставника и на светском језику.

Стандард 13: Заједнички студијски програм

Под заједничким студијским програмом (ЗС-програм) подразумева се студијски програм за стицање свих облика заједничких диплома који организују и изводе више високошколских установа са статусом правног лица.

Заједнички студијски програми воде стицању заједничке дипломе, двоструке (две) дипломе, или једне дипломе коју издаје установа одређена међусобним споразумом установа учесница.

Упутства за примену стандарда 13:

13.1. ЗС-програми се могу организовати из једне или из више области (ИМТ студијски програми) на свим нивоима и за обе врсте студија високог образовања. Заједнички студијски програм могу да изводе акредитоване високошколске установе. Уколико је нека од високошколских установа регистрована у другој земљи, она мора бити акредитована у тој земљи.

13.2. Високошколске установе које организују и изводе ЗС-програм склапају уговор којим се регулишу сви елементи неопходни за реализацију студијског програма.

13.3. Две или више високошколских установа могу поднети захтев за акредитацију ЗС-програма ако заједно обезбеђују да више од 70% часова активне наставе на студијском програму, а за студијске програме у пољу уметности више од 50% часова активне наставе, изводе наставници који су у радном односу са пуним радним временом. Материјал за акредитацију је јединствен, тако да захтев за акредитацију заједно подноси све укључене високошколске установе. У документацији за акредитацију потребно је навести све елементе који дефинишу учешће сваке високошколске установе у реализацији студијског програма.

13.4. ЗС-програми се остварују у седиштима акредитованих високошколских установа, при чему се прецизно дефинишу делови студијског програма који се реализују у појединим седиштима.

13.5. Конкурс за упис студената на ЗС-програме заједнички објављују акредитоване високошколске установе.

13.6. Дипломом и додатак дипломи потписују овлашћена лица акредитованих високошколских установа које учествују у реализацији ЗС-програма у случају заједничке дипломе, односно лица која су овлашћена да потписују двоструку диплому, односно овлашћено лице установе која по споразуму учесника у програму издаје једну диплому.

13.7. Диплома и додатак дипломи се издају на прописаном обрасцу на српском језику ћиричним писмом, на језику организатора заједничког програма и на енглеском језику.

Стандард 14: ИМТ студијски програм

Под ИМТ студијским програмима подразумевају се интердисциплинарни, мултидисциплинарни и трансдисциплинарни студијски програми који обухватају материју из две или више области из истог или различитих поља.

ИМТ студијски програми се могу организовати у оквиру студија сва три нивоа и обе врсте високог образовања.

Упутства за примену стандарда 14:

14.1. Захтев за акредитацију ИМТ студијског програма може поднети једна или више високошколских установа које морају имати уверење о акредитацији.

14.2. Стручне, академске и научне називе предлаже подносилац захтева за акредитацију ИМТ студијског програма који упућује на акредитацију.

14.3. У поступку акредитације студијског програма формулише се и одговарајући ИМТ стручни, академски, односно научни назив, који утврђује Национални савет за високо образовање на предлог Конференције универзитета Србије и Конференције академија струковних студија Србије. Тако утврђен назив се наводи у решењу о акредитацији.

14.4. Приликом формулисања стручних, академских и научних назива који се стичу завршетком ИМТ студија, користи се комбинација целине или делова две најважније области које чине дати интердисциплинарни програм.

14.5. Две најважније области и њихов редослед у називу утврђују се на основу броја ЕСПБ бодова које дате области имају у студијском програму.

14.6. У случају када се ИМТ програм остварује у оквиру међународне сарадње, подносилац захтева мора обезбедити најмање 50% комплетног наставног кадра потребног за реализацију студијског програма, а преостале покрива наставницима са акредитованих престижних иностраних универзитета.

Стандард 15: Студије на даљину

Студијски програм заснован на методама и технологијама образовања на даљину подржан је ресурсима који обезбеђују његово квалитетно извођење.

Високошколска установа може организовати студијски програм на даљину за сваку област и свако образовно-научно и образовно-уметничко поље ако се наставни садржај, подржан расположивим ресурсима, може квалитетно усвојити кроз студије на даљину и ако се обезбеђује исти ниво знања дипломираних студената, иста ефикасност студирања и исти ранг (квалитет) дипломе као и у случају уобичајеног начина реализације студијског програма.

Упутства за примену стандарда 15:

Програм

15.1. Студијски програм на даљину може бити акредитован само ако високошколска установа има акредитован студијски програм под истим називом који се реализује на класичан начин у седишту установе.

Процес наставе и комуникација

15.2. Садржај предмета студијског програма је савремено конципиран и прилагођен учењу на даљину са назначеним потребним временом за консултације (по утврђеном распореду).

15.3. *On line* настава на даљину реализује се у дефинисаним терминима по утврђеном и објављеном распореду.

Пакет материјала за учење на даљину

15.4. Наставни материјал у погледу квалитета, садржаја и обима у потпуности одговара циљевима образовања, наставном плану и програмима предмета и прилагођен је за самостално успешно овладавање потребним знањем.

15.5. Правилником о извођењу студија на даљину, обезбеђено је континуирано усавршавање материјала за учење.

15.6. Упутства за учење која обезбеђује високошколска установа садрже конкретне предлоге и сугестије у вези стратегије учења студената и самосталне провере знања.

15.7. Високошколска установа је у обавези да осигура употребу адекватних медија и технологија који одговарају природи програма, као и одговарајућу обуку и стручну подршку за наставнике и сараднике.

Еквивалентност квалитета дипломе класичног система учења и учења на даљину

15.8. Студијски програм на даљину може да се организује за сваку област и свако образовно-научно и образовно-уметничко поље, ако се наставни садржај може квалитетно усвојити кроз студије на даљину и ако обезбеђује исте исходе учења, ефикасност студирања и ниво квалификације као и у случају класичног начина реализације студијског програма.

15.9. Метод рада, наставни кадар и информационо-комуникациона платформа за студије на даљину обезбеђују исти квалитет дипломе као и у случају класичног учења.

15.10. Као и код класичних студија, студијски програм је формално и структурно усклађен са најмање три акредитована програма иностраних високошколских установа, од којих су најмање два из установа европског образовног простора.

Упис

15.11. Упис студената на студијске програме који се реализују на даљину обавља се по истим критеријумима који важе за студијске програме који се реализују на класичан начин.

15.12. Број студената прве године за који се акредитује студијски програм на даљину не може да буде већи од 40% броја студената на истом програму који се реализује на класичан начин.

15.13. Студенти уписани на студије на даљину имају проходност за наставак студија на одговарајући програм који се изводи на класичан начин и обрнуто, на начин и под условима дефинисаним актима високошколске установе.

Оцењивање и напредовање студената

15.14. Подсистем за проверу знања студената је интегрисан у систем за управљање процесом учења на даљину и подржава сигурносну функцију код идентификације студената, наставника и сарадника, као и различите облике учења и провере знања (консултације, самопровера, тестирање, извештаји, испит), чиме се стичу одговарајуће компетенције.

15.15. Обезбеђена је сигурност утврђивања идентитета студената код тестирања.

15.16. Контрола и оцењивање знања студената спроводе се кроз различите форме предиспитних провера и кроз завршни испит, под истим условима као и код класичних студија.

15.17. Испит се полаже у седишту високошколске установе, односно у објектима наведеним у дозволи за рад високошколске установе.

Наставно особље

15.18. Високошколска установа има квалификовано и компетентно наставно особље за извођење студијског програма који се реализује студијама на даљину. Наставници су одговорни за писање наставног материјала, тестова за предиспитне провере и за завршни испит, као и за усклађивање свих активности на савлађивању потребног знања.

15.19. Сви наставници и сарадници који учествују у реализацији студијског програма имају искуство у припреми материјала за студије на даљину, или је извршена одговарајућа обука, са адекватним сертификатима као предусловима за компетентност рада на даљину.

15.20. Један наставник покрива највише три предмета у семестру. Консултације са студентима обављају наставници или сарадници. Један наставник, односно сарадник може да обавља консултације са највише 80 студената у једном семестру. При израчунавању минималног броја и оптерећења наставника и сарадника на реализацији ДЛС студијског програма, користи се следећи приступ:

а. Оптерећење наставника одређује се из електронског формулара на нивоу једне групе студената и то са 50% оптерећења које би имао за случај класичних студија.

б. Минимални број наставника потребан за реализацију ДЛС студијског програма одређује се као и у случају класичних студија за једну групу, с тим што је обрачунати минимални број наставника оптерећен са 50% оптерећења за класичне студије (3 сата предавања седмично).

в. Минимални број сарадника се одређује тако што се производ броја предмета у семестру (који има већи број предмета) и броја студената подели са максималним бројем студената по сараднику (80).

г. Оптерећење сарадника за ангажовање на ДЛС консултацијама (интерактиван рад са студентима) израчунава се на основу броја студената са којима обавља ДЛС консултације, при чему је оптерећење за рад са 16 студената еквивалентно оптерећењу од једног часа активне наставе седмично (до укупног максималног оптерећења од 5 часова седмично).

д. У случају да је наставник ангажован за извођење ДЛС консултација, ефективно оптерећење наставника је, као код класичне наставе, упола мање у односу на оптерећење сарадника за рад са истим бројем студената.

15.21. Потребан број наставника и сарадника у сталном радном односу је 70% од минималног броја наставника и сарадника који су потребни за извођење студијског програма. Укупан потребан број наставника и сарадника одређује се као код класичног начина извођења студија. Високошколска установа мора исказати оптерећење за сваки предмет кроз следеће категорије: предавање и други облици наставе (интерактивни рад – оптерећење наставника/сарадника на реализацији форума,

тестова, семинарских радова и др.). Модификовани електронски формулар попуњавати на исти начин као и у случају класичне наставе за једну групу студената, с тим што се уместо ангажовања наставника и сарадника на вежбама и другим облицима наставе кроз придружене часове, овде наставницима и сарадницима придружује одговарајући број студената за ДЛС консултације.

15.22. Постоји одговорни наставник – руководиоца студијског програма који се обавља учењем на даљину.

Ресурси (опrema, библиотека и простор)

15.23. Високошколска установа обезбеђује опрему и комуникационо-информатичке технологије за успостављање и одржавање двосмерне комуникације на линији наставник–студент ради реализације образовних активности на даљину (делови наставе, консултације, самопровере, провере знања у склопу предиспитних обавеза, пројекти, семинарски радови и сл.). У оквиру система за управљање процесом учења на даљину високошколска установа мора да обезбеди:

а. једну сопствену или закупљену интегрисану рачунарску платформу која има адекватне техничке карактеристике за учење на даљину (DLS – Distance Learning System), са специјализованим софтвером за смештај и дистрибуцију мултимедијалних наставних садржаја намењених за самостално усвајање (текст, звучне и видео информације) и за комплетно управљање процесом учења;

б. различите облике наставе: јавно емитовање временски планираног наставног догађаја (емитовање предавања или дискусија наставника/стручњака снимљене уз помоћ видео камере уживо или раније направљеног и припремљеног видео снимка), испоруку предавања и мултимедијалних наставних материјала са сервера и консултације за вођено и неформално путем дискусионих форума;

в. јединствен кориснички интерфејс који подржава више категорија корисника, укључујући студенте, наставнике и административно особље;

г. обавезу евидентирања времена које студент проведе на проучавању наставног материјала и проверу и оцењивање студената помоћу тестова, а уз подршку и под контролом специјализованог софтверског пакета;

д. високу поузданост система кроз одговарајући систем контроле приступа и заштите садржаја;

ђ. дефинисање овлашћења за постављање материјала од стране наставника и сарадника, административног особља и студената;

е. комуникацију наставника и сарадника са студентима која укључује употребу електронске поште, дискусионих форума и дискусија у реалном времену;

ж. проверу и оцењивање студената на даљину (самопровере, предиспитне провере, подношење извештаја, испит);

з. евидентирање приступа систему од стране свих корисника.

15.24. Инфраструктура система за учење на даљину мора бити тако пројектована и одржавана да обезбеди поверљивост и интегритет података, односно континуитет наставног процеса.

15.25. Високошколска установа обезбеђује приступ сопственој или другим одговарајућим библиотекама, а посебно организацијама које су специјализоване за испоруку у електронском облику уџбеника и других наставних и научних публикација.

15.26. Високошколска установа располаже простором који по величини и условима обезбеђује нормално обављање завршног испита, рад административног особља и смештај и рад на одржавању интегрисане рачунарске платформе за подршку учењу на даљину.

15.27. У циљу побољшања квалитета консултација, високошколска установа може да оснује консултационе центре географски удаљене од седишта установе који имају информационо-комуникациону основу интегрисану у систем за учење на даљину, стручну литературу и омогућавају практично вежбање.

15.28. Високошколска установа која студијски програм изводи кроз учење на даљину треба да има организациону јединицу (одељење/центар) за учење на даљину.

Контрола квалитета студија на даљину и одржавање система

15.29. Високошколска установа доноси *правилник о извођењу студија на даљину*, у којем су дефинисани сви елементи којима се гарантује одговарајући ниво квалитета кроз:

а. поштовање одговарајућих радних стандарда и то превасходно у области образовања (организација рада и методички аспект студија), као и у области информационе технологије (е-учење),

б. контролу квалитета од стране надлежних,

в. континуирано унапређење квалитета студија, као и

г. систематизовано радно место у установи за одржавање инфраструктуре система студија на даљину.

Стандард 16: Студије у високошколској јединици без својства правног лица ван седишта установе

Високошколска установа може организовати студијски програм у јединици без својства правног лица ван седишта установе, ако је подржан расположивим ресурсима и ако се обезбеђује исти ниво знања дипломираних студената, иста ефикасност студирања и исти ранг (квалитет) дипломе као и у случају реализације студијског програма у седишту.

Упутства за примену стандарда 16:

16.1. Установа је дужна да поступак оснивања високошколске јединице, упис студената и реализацију студијских програма регулише статутом установе као оснивача.

16.2. Установе које изводе студијске програме у високошколским јединицама ван седишта, морају бити акредитоване од стране Комисије за акредитацију и проверу квалитета.

16.3. У високошколској јединици без својства правног лица ван седишта установе могу се реализовати и студијски програми који су акредитовани за извођење само у тој јединици.

Наставно особље

16.4. Наставно особље ангажовано у високошколској јединици је у радном односу у установи која изводи студијске програме ван седишта. Број наставника и сарадника мора бити у складу са важећим стандардима.

16.5. При прорачуну оптерећења наставног особља, студенти у високошколској јединици обрачунавају се као нове групе за предавања и вежбе према важећим стандардима и за одређено поље. За прорачун оптерећења наставника и сарадника треба

користити електронски образац урађен за програм у јединици ван седишта, који се потом укључује у уједињени електронски образац за установу.

Ненаставно особље

16.6. Ненаставно особље ангажовано у високошколској јединици својим стручним и професионалним радом обезбеђује успешну реализацију студијских програма и циљева високошколске установе.

16.7. Ненаставно особље ангажовано у високошколској јединици је у радном односу у установи која изводи студијске програме ван седишта. Њихов број мора бити у складу са важећим стандардима.

Студенти

16.8. Студенти у високошколској јединици без својства правног лица морају бити заступљени у студентском парламенту установе, комисији за квалитет и другим студентским телима као и у органима управљања установе, сходно Закону о високом образовању и статуту установе.

Простор и опрема

16.9. Високошколска установа обезбеђује простор и опрему неопходне за квалитетно извођење свих облика наставе у јединици ван седишта. Стандарди простора и опреме одређују се по образовно-научним, односно образовно-уметничком пољу.

Библиотека, уџбеници и информатичка подршка

16.10. Високошколска установа обезбеђује у јединици ван седишта одговарајућу библиотеку снабдевену потребним уџбеницима за извођење наставе и информатичке ресурсе и сервисе које користи у остварењу циљева.

СТАНДАРДИ ЗА АКРЕДИТАЦИЈУ СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА ДОКТОРСКИХ СТУДИЈА У ОБРАЗОВНО-НАУЧНИМ ПОЉИМА

Посебан стандард: Компетентност високошколске установе за реализацију докторских студија

Стандард 1: Структура студијског програма

Стандард 2: Сврха студијског програма

Стандард 3: Циљеви студијског програма

Стандард 4: Компетенције дипломираних студената

Стандард 5: Курикулум

Стандард 6: Квалитет, савременост и међународна усаглашеност студијског програма

Стандард 7: Упис студената

Стандард 8: Оцењивање и напредовање студената

Стандард 9: Наставно особље

Стандард 10: Организациона и материјална средства

Стандард 11: Контрола квалитета

Стандард 12: Јавност у раду

Додатни стандарди за студијске програме који се изводе на светском језику, за заједничке студијске програме и за ИМТ програме

Стандард 13: Студије на светском језику

Стандард 14: Заједнички студијски програм

Стандард 15: ИМТ студијски програм

Посебан стандард: Компетентност високошколске установе за реализацију докторских студија

Високошколска установа доказује своју спремност за извођење докторских студија на основу показатеља који се односе на научноистраживачки рад.

Упутства за примену посебног стандарда:

1. Високошколска установа има програм научноистраживачког рада и акредитована је као научноистраживачка установа у складу са законом. У случају заједничких студијских програма више високошколских установа свака од установа учесница мора бити акредитована као научноистраживачка установа.

2. Способност високошколске установе се мери и на основу:

а. броја докторских дисертација одбрањених у високошколској установи за област за коју се студијски програм акредитује, имајући у виду однос броја докторских дисертација према броју студената који су завршили мастер, односно интегрисане студије у претходном петогодишњем периоду;

б. односа броја наставника и броја наставника који су укључени у научноистраживачке пројекте;

в. односа броја публикација у часописима, са листе часописа категорисаних од стране министарства надлежног за науку, у последњих десет година и броја наставника;

г. остварене сарадње са установама у земљи и свету.

3. Високошколска установа има наставнике ангажоване са пуним радним временом који задовољавају критеријуме да буду ментори у изради доктората.

Стандард 1: Структура студијског програма

Докторске студије имају најмање 180 ЕСПБ бодова, уз претходно остварени обим студија од најмање 300 ЕСПБ бодова на основним академским и мастер академским студијама, односно на завршеним интегрисаним академским студијама. Докторска дисертација је завршни део студијског програма докторских студија.

Упутства за примену стандарда 1:

1.1. Сваки студијски програм садржи јасно наведене следеће елементе (који се детаљно исказују у одговарајућим стандардима):

а. назив студијског програма;

б. циљеве студијског програма;

в. исход студијског програма;

г. назив дипломе;

д. услове за упис на студијски програм;

ђ. листу обавезних и изборних студијских подручја, односно предмета, са оквирним садржајем;

е. начин извођења студија – бодовну вредност сваког предмета исказану у складу са европским системом преноса бодова;

ж. вредност докторске дисертације исказану у ЕСПБ бодовима;

з. предуслове за упис појединих предмета или групе предмета;

и. начин избора предмета из других студијских програма на истом или другом универзитету;

ј. услове за прелазак са других студијских програма у оквиру истих или сродних области студија;

к. друга питања од значаја за извођење студијског програма.

Стандард 2: Сврха студијског програма

Студијски програм докторских студија има јасно дефинисану и објављену сврху и улогу у образовном систему.

Упутства за примену стандарда 2:

2.1. Сврха студијског програма је јасно формулисана.

2.2. Сврха студијског програма докторских студија је развој науке, критичког мишљења и образовање кадрова оспособљених да самостално воде оригинална и научно релевантна истраживања и развој нових технологија и поступака који доприносе општем развоју друштва као и да критички процењују истраживања других.

2.3. Сврха студијског програма мора бити у складу са мисијом и циљевима високошколске установе на којој се програм изводи.

Стандард 3: Циљеви студијског програма

Студијски програм докторских студија има дефинисане циљеве.

Упутства за примену стандарда 3:

3.1. Циљеви студијског програма укључују постизање научних способности и академских вештина, развој креативних способности и овладавање специфичним практичним вештинама потребним за будући развој каријере.

3.2. Циљеви студијског програма су усклађени са савременим правцима развоја одговарајуће научне дисциплине у свету.

3.3. Циљеви студијског програма морају бити у складу са циљевима високошколске установе на којој се програм изводи.

Стандард 4: Компетенције дипломираних студената

Савладавањем студијског програма докторских студија студент стиче опште и специфичне истраживачке способности које су подређене квалитетном обављању стручне и научне делатности.

Упутства за примену стандарда 4:

4.1. Програм докторских студија треба да омогући студентима да након завршених студија поседују знања, вештине, развијене способности и компетенције да:

а. самостално решавају практичне и теоријске проблеме у области у којој су докторирали и организују и остварују развојна и научна истраживања;

б. могу да се укључе у остварење међународних научних пројеката;

в. могу да реализују развој нових технологија и поступака у оквирима својих струка и да разумеју и користе најсавременија знања у датог научној области;

г. критички мисле, делују креативно и независно;

д. поштују принципе етичког кодекса добре научне праксе;

ђ. комуницирају на професионалном нивоу у саопштавању научноистраживачких резултата;

е. научноистраживачке резултате саопштавају на научним конференцијама, објављују у научним часописима, кроз патенте и нова техничка решења;

ж. доприносе развоју нових знања у одређеној научној дисциплини и науци уопште.

4.2. Савладавањем студијског програма студент стиче следеће предметно-специфичне компетенције:

а. темељно познавање и разумевање дисциплине одговарајуће струке;

б. способност решавања проблема уз употребу научних метода и поступака;

в. повезивање основних знања из различитих области и примена тих знања;

г. способност праћења савремених достигнућа у струци;

д. развој вештина и спретности у употреби знања у одговарајућем подручју;

ђ. употреба информационо-комуникационих технологија у овладавању знањима одговарајућег подручја.

4.3. Компетенције стечене савладавањем студијског програма омогућавају студентима даљи професионални развој у науци, образовању, привреди и јавном сектору.

4.4. Исходи учења се описују према дескрипторима исхода учења *национално оквира квалификација*, које предлаже Национални савет за високо образовање а усваја Министарство.

Стандард 5: Курикулум

Курикулум садржи листу и структуру обавезних и изборних предмета и модула са описом и докторску дисертацију као завршни део студијског програма докторских студија.

Упутства за примену стандарда 5:

5.1. Структура курикулума обухвата распоред предмета по семестрима, фонд часова активне наставе и број ЕСПБ бодова.

5.2. Курикулум садржи дефинисане основе за самостални истраживачки рад студената.

5.3. Курикулумом се дефинишу обавезни и изборни предмети и модули по обиму, садржају и начину реализације.

5.4. Опис предмета садржи назив, тип предмета, годину и семестар студија, број ЕСПБ бодова, име наставника, циљ предмета са очекиваним исходима (знањима и способностима), предуслове за похађање предмета, садржај предмета, препоручену литературу, методе извођења наставе, начин провере знања и оцењивања и друге одговарајуће податке.

5.5. Број бодова који одговара изборним предметима је најмање 50% од укупног броја бодова који одговара свим предметима студијског програма, укључујући садржаје везане за преносиве вештине (комуникационе вештине, тимски рад, предузетништво, управљање пројектима, етичност, стандардизација, заштита интелектуалне својине).

5.6. Курикулумом се ближе одређују захтеви везани за припрему докторске дисертације специфични за свако образовно-научно поље и области унутар поља.

5.7. Докторска дисертација је самостални оригинални научни рад студента докторских студија.

5.8. Поступак пријаве, израде и одбране докторске дисертације се одређује општим актом самосталне високошколске установе.

5.9. Број бодова за докторску дисертацију улази у укупан број бодова потребних за завршетак докторских студија.

5.10. Најмање половина ЕСПБ бодова предвиђена за реализацију докторских студија односи се на докторску дисертацију.

5.11. Активна настава се састоји од најмање 25% предавања. Преостала настава је студијски истраживачки рад (СИР), који се при прорачуну оптерећења наставника дели са 6.

5.12. Високошколска установа мора за акредитацију докторских студија обезбедити акредитацију за научноистраживачки рад код одговарајућег акредитационог тела.

Стандард 6: Квалитет, савременост, релевантност и међународна усаглашеност студијског програма

Студијски програм прати савремене светске токове и стање струке и науке у одговарајућем образовно-научном пољу, усаглашен је са стратешким приоритетима земље и упоредив је са сличним програмима на иностранним високошколским установама у оквиру европског образовног простора.

Упутства за примену стандарда 6:

- 6.1. Студијски програм нуди студентима најновија научна сазнања из области коју покрива и прати нова остварења у науци.
- 6.2. Студијски програм је целовит и свеобухватан и усаглашен са другим програмима високошколске установе.
- 6.3. Студијски програм је суштински и формално усаглашен са стратегијама развоја образовања, науке и струке у Републици Србији.
- 6.4. Студијски програм је формално и структурно усаглашен са најмање три акредитована иностранна програма, од којих су најмање два из европског образовног простора.
- 6.5. Студијски програм је усаглашен са европским стандардима у погледу услова уписа, трајања студија, услова преласка у наредну годину, стицања дипломе и начина студирања.

Стандард 7: Упис студената

Високошколска установа у складу са друштвеним потребама и потребама развоја науке, образовања и културе и својим ресурсима уписује студенте на студијски програм докторских студија.

Упутства за примену стандарда 7:

- 7.1. Број студената који се уписују на студијски програм одређује се на основу расположивих просторних, кадровских и других могућности установе, приоритета државе, као и проценених друштвених потреба.
- 7.2. Право уписа имају кандидати који су остварили обим студија од најмање 300 ЕСПБ бодова на основним академским и мастер академским студијама, односно најмање 300 ЕСПБ бодова на завршеним интегрисаним академским студијама, као и на основу оствареног успеха у току тих студија и провере њиховог знања, склоности и способности.
- 7.3. Лица са звањем магистара наука могу се уписати на трећу годину докторских академских студија у одговарајућој области.
- 7.4. За упис на докторске студије неопходно је познавање бар једног страног језика који утврђује високошколска установа.
- 7.5. Процедура уписа је јавна.
- 7.6. Потребна знања, склоности и способности које се проверавају при упису на докторске студије, као и начин те провере објављују се у конкурс.

Стандард 8: Оцењивање и напредовање студената

Оцењивање студената врши се непрекидно праћењем рада студената и на основу поена стечених извршавањем предиспитних обавеза и полагањем испита. Докторска дисертација се оцењује на основу показатеља њеног научног доприноса.

Упутства за примену стандарда 8:

- 8.1. Студенти савлађују студијски програм полагањем испита, чиме стичу одређени број ЕСПБ бодова.
- 8.2. Број ЕСПБ бодова сваког предмета је утврђен на основу радног оптерећења студента током савлађивања предмета, и то применом унапред прихваћене и јединствене методологије за све предмете и све програме високошколске установе.
- 8.3. Напредовање сваког студента оцењује се једном годишње и представља саставни део извештаја о самовредновању студијског програма.
- 8.4. Дисертација је завршни део студијског програма докторских студија. Дисертација представља самостални научноистраживачки рад. Остварени научни допринос се оцењује према броју научних публикација, патената или техничких унапређења. Унутар области се одређују услови које је потребно испунити да би се приступило одбрани докторске дисертације, на основу радова објављених или прихваћених за објављивање у научним часописима категорисаним од стране министарства надлежног за науку.

8.5. Начин и поступак припреме и одбране дисертације уређује се општим актом високошколске установе којим се дефинише прихватање теме за дисертацију, оцена израђене дисертације и испуњеност услова за приступање јавној усменој одбрани.

8.6. Ментор може да буде члан комисије за оцену и одбрану докторске дисертације.

Природно-математичке науке

Најмање један рад студента који је повезан са садржајем докторске дисертације, у којем је он први аутор, објављен је или прихваћен за објављивање у часопису са импакт фактором са SCI листе, односно SCIE листе.

Друштвено-хуманистичке науке

Најмање један рад студента који је повезан са садржајем докторске дисертације, у којем је он први аутор, објављен је или прихваћен за објављивање у часопису са листе часописа категорисаних од стране министарства надлежног за науку.

Медицинске науке

Најмање један рад студента који је повезан са садржајем докторске дисертације, у којем је он први аутор, објављен је или прихваћен за објављивање у часопису са импакт фактором са SCI листе, односно SCIE листе.

Техничко-технолошке науке

У пољу техничко-технолошких наука, осим у области архитектуре и урбанизма, најмање један рад студента који је повезан са садржајем докторске дисертације, у којем је он први аутор, објављен је или прихваћен за објављивање у часопису са импакт фактором са SCI листе, односно SCIE листе. У области архитектуре и урбанизма најмање један рад студента, у којем је он први аутор, објављен је у часопису са SCI листе, односно SCIE листе, или припада категоријама M24, M51 и CYA1.

Стандард 9: Наставно особље

За реализацију студијског програма докторских студија обезбеђено је наставно особље које има потребну научну компетентност.

Упутства за примену стандарда 9:

- 9.1. Високошколска установа која изводи докторске студије треба да има:
 - а. руководиоца студијског програма који је одговоран за организацију пријема студената, реализацију наставе, поштовање законских норми и процедура реализације студија од пријема до одбране рада докторанда;
 - б. дефинисане критеријуме за избор наставника који раде са пуним радним временом у високошколској установи и развијен систем избора наставника из других научних институција који учествују у реализацији докторских студија, који је у складу са законом;
 - в. наставнике чије се компетенције за извођење наставе на докторским студијама доказују списком радова и подацима о учешћу у домаћим и међународним научноистраживачким пројектима;
 - г. најмање половину наставника укључених у научноистраживачке пројекте;
 - д. дефинисану процедуру именовања ментора у којој се проверава да ли ментор задовољава услове стандарда.
- 9.2. Ментор може бити лице изабрано у наставна звања: доцент, ванредни професор, редовни професор, професор емеритус, односно научна звања: научни сарадник, виши научни сарадник и научни саветник, као и члан САНУ у радном саставу који има или је имао наставно или научно звање.
- 9.3. Ментор има најмање пет научних радова из одговарајуће области студијског програма, објављених или прихваћених за објављивање у научним часописима категорисаним од стране министарства надлежног за науку у претходних десет година. Ментор може да води највише пет докторанада истовремено.
- 9.4. Најмање пет наставника, који учествују на студијском програму докторских студија, је у радном односу са пуним радним временом у високошколској установи. Од укупног броја наставника најмање 50% је у радном односу са пуним радним временом у високошколској установи. Од укупног броја ментора најмање 50% је у радном односу са пуним радним временом у високошколској установи.

Природно-математичке науке

Компетентност наставника се утврђује на основу: научних радова објављених у међународним часописима (најмање три рада у претходних десет година објављена или прихваћена за објављивање у часописима са импакт фактором са SCI листе, односно SCIE листе), научних радова објављених у домаћим часописима, научних радова објављених у зборницима са међународних научних скупова, монографија, патената, уџбеника, нових производа или битно побољшаног постојећег производа. Ментор има најмање пет радова објављених у претходних десет година у часописима са импакт фактором са SCI листе, односно SCIE листе.

Друштвено-хуманистичке науке

Компетентност наставника се утврђује на основу: научних радова објављених у међународним часописима, научних радова објављених у домаћим часописима, радова објављених у зборницима са међународних научних скупова, монографија, патената и уџбеника.

Наставу на докторским студијама у пољу друштвено-хуманистичких наука може да изводи наставник који је у претходних десет година остварио најмање 12 бодова за радове у категоријама: M11; M12; M13; M14; M21; M22; M23; M24; M31; M32; M33; M34 и M51.

Ментор на докторским студијама у пољу друштвено-хуманистичких наука може бити наставник који је у претходних десет година остварио најмање 24 бода, и то: – најмање 4 бода за рад у часопису са листа SSCI, ERIH, HEINONLINE и EconLit или у часопису категорије M24, и – најмање 20 бодова за радове у категоријама: M11; M12; M13; M14; M21; M22; M23; M24; M31; M32; M33; M34 и M51.

Радови у категоријама: M31; M32; M33 и M34 доносе највише 20% потребних бодова. У области филозофских наука Национални савет за високо образовање и Комисија за акредитацију и проверу квалитета одређују посебне критеријуме за процену релевантности публикација.

Медицинске науке

Компетентност наставника се утврђује на основу: научних радова објављених у међународним часописима (најмање три рада у претходних десет година објављена или прихваћена за објављивање у часописима са импакт фактором са SCI листе,

односно SCIE листе), научних радова објављених у домаћим часописима, радова објављених у зборницима са међународних научних скупова, монографија, патената, уџбеника, новог производа или битно побољшаног постојећег производа. Ментор има најмање пет радова објављених у претходних десет година у часописима са импакт фактором са SCI листе, односно SCIE листе.

Техничко-технолошке науке

Стручност наставника се утврђује на основу научних радова објављених у међународним часописима (најмање три рада у претходних десет година објављена или прихваћена за објављивање у часопису са импакт фактором са SCI листе, односно SCIE листе), научних радова објављених у домаћим часописима, радова објављених у зборницима са међународних научних скупова, монографија, патената, уџбеника, новог производа или битно побољшаног постојећег производа, нове биљне сорте, нове сорте стоке и нове технологије.

Ментор има најмање пет радова објављених у претходних десет година у часописима са импакт фактором са SCI листе, односно SCIE листе.

У области архитектуре и урбанизма примењују се посебни критеријуми, усклађени са специфичношћу ове области, укључујући и стручно-уметничке радове за области архитектуре и урбанизма од међународног значаја (CYA1).

Наставу на докторским студијама у области архитектуре и урбанизма може да изводи наставник који је остварио најмање 12 бодова за категоријама: M11; M12; M13; M14; M21; M22; M23; M24; CYA1, M31; M32; M33; M34 и M51.

Ментор на докторским студијама у области архитектуре и урбанизма, може бити наставник који је у претходних десет година остварио најмање 24 бода и то:

– најмање 10 бодова за радове у часопису са SCI листе или у часопису категорије M24 или из категорије CYA1;

– најмање 14 бодова за радове у категоријама: M11; M12; M13; M14; M21; M22; M23; M24; CYA1; M31; M32; M33; M34 и M51.

Радови из категорија: M31; M32; M33 и M34 доносе највише 20% потребних бодова.

У вредновању резултата примењиваће се Правилник о поступку и начину вредновања и квантитативном исказивању научноистраживачких резултата истраживача у складу са Законом о научноистраживачкој делатности.

Стандард 10: Организациона и материјална средства

За извођење студијског програма обезбеђују се одговарајући људски, просторни, техничко-технолошки, библиотечки и други ресурси који су примерени карактеру студијског програма докторских студија и броју студената који се уписују.

Упутства за примену стандарда 10:

10.1. Високошколска установа има план и буџет који су предвиђени за реализацију научноистраживачког рада.

10.2. Средства за реализацију студија морају бити обезбеђена.

10.3. Високошколска установа обезбеђује студентима коришћење опреме која је потребна за научноистраживачки рад, самостално или у сарадњи са другим институцијама, што документује листом опреме са одговарајућим карактеристикама.

10.4. Високошколска установа обезбеђује студентима коришћење опреме или приступ опреми која је потребна за научноистраживачки рад на основу уговора о сарадњи са другим одговарајућим установама.

10.5. Високошколска установа обезбеђује коришћење библиотечког фонда из својих или других извора, у обиму потребном за остварење програма докторских студија. Студенти докторских студија имају приступ базама података које су неопходне за израду докторских дисертација и за научноистраживачки рад.

10.6. За извођење студијског програма обезбеђен је одговарајући простор за извођење наставе, одговарајући лабораторијски простор неопходан за експериментални рад, као и савремена опрема.

Стандард 11: Контрола квалитета

За студијски програм докторских студија високошколска установа редовно и систематично спроводи контролу квалитета путем самовредновања и спољашњом провером квалитета.

Упутства за примену стандарда 11:

11.1. Контрола квалитета студијског програма подразумева редовно и систематично праћење, као и предузимање мера за унапређење квалитета у следећим његовим елементима: курикулум, настава, резултати научноистраживачког рада произстекли из докторских дисертација, наставници, ментори и ефикасност студија.

11.2. Установа својим актима обезбеђује праћење квалитета докторских дисертација и спречавање плагијаризма.

11.3. Контрола квалитета програма се обавља у унапред одређеним временским периодима у складу са законом.

11.4. У контроли квалитета студијског програма обезбеђена је активна улога студената и њихова оцена квалитета програма.

Стандард 12: Јавност у раду

Високошколска установа обезбеђује јавну доступност студијског програма и докторске дисертације као завршног рада докторских студија.

Упутства за примену стандарда 12:

12.1. Установа је дужна да установи дигитални репозиторијум у којем се трајно чувају електронске верзије одобрених докторских дисертација, заједно са извештајем комисије за оцену дисертације, подацима о ментору и саставу комисије и подацима о научним радовима кандидата чије је објављивање било предуслов за одбрану, као и да све податке учини јавно доступним на својој званичној веб страници.

12.2. Установа је дужна да податке о менторима, заједно са подацима о њиховој компетентности и претходним менторствима, учини јавно доступним на својој званичној веб страници.

Стандард 13: Студије на светском језику

Високошколска установа може организovati студијски програм докторских студија на светском језику за сваку област и свако образовно-научно поље, ако поседује људске и материјалне ресурсе који омогућају да се наставни садржај може остварити у складу са стандардима.

Упутства за примену стандарда 13:

13.1. Када се настава изводи на светском језику наставници и сарадници морају имати одговарајуће компетенције за извођење наставе на том језику.

13.2. За извођење наставе на светском језику установа обезбеђује минимално 100 библиотечких јединица на том језику.

13.3. Установа обезбеђује наставни материјали и учила на језику на којем се изводи настава.

13.4. Службе које раде са студентима морају бити оспособљене за давање услуга на светском језику.

13.5. Јавне исправе и административна документација се издају на обрасцу који је штампан двојезично, на српском језику ћириличним писмом и на језику и писму на којем се изводи настава.

13.6. Студенти морају поседовати задовољавајуће језичке компетенције из светског језика на којем се изводи студијски програм.

13.7. Студијски програм на светском језику се акредитује као посебан студијски програм, ако се изводи само на том језику.

13.8. Уколико је студијски програм акредитован за извођење на српском и на једном светском језику, у прорачуну оптерећења наставника и сарадника, као и при одређивању потребног простора, узима се у обзир укупан број студената на оба језика. Овакви програми третирају се као један студијски програм.

13.9. Установа за акредитацију студијског програма на српском и светском језику подноси превод свих стандарда, додатка дипломи, књигу предмета и књигу наставника и на светском језику.

Стандард 14: Заједнички студијски програм

Под заједничким студијским програмом (ЗС-програм) подразумева се студијски програм за стицање свих облика заједничких диплома који организују и изводе више високошколских установа са статусом правног лица.

Заједнички студијски програми воде стицању заједничке дипломе, двоструке (две) дипломе, или једне дипломе коју издаје установа одређена међусобним споразумом установа учесница.

Упутства за примену стандарда 14:

14.1. ЗС-програми се могу организovati из једне или из више области (ИМТ студијски програми). Заједнички студијски програм могу да изводе акредитоване високошколске установе. Уколико је нека од високошколских установа регистрована у другој земљи, она мора бити акредитована у тој земљи.

14.2. Високошколске установе које организују и изводе ЗС-програм склапају уговор којим се регулишу сви елементи неопходни за реализацију студијског програма.

14.3. Две или више високошколских установа могу поднети захтев за акредитацију ЗС-програма ако заједно обезбеђују да више од 70% часова активне наставе на студијском програму држе наставници у радном односу са пуним радним временом. Материјал за акредитацију је јединствен, тако да захтев за акредитацију заједно подноси све укључене високошколске установе. У документацији за акредитацију потребно је навести све елементе који дефинишу учешће сваке високошколске установе у реализацији студијског програма.

14.4. ЗС-програми се остварују у седиштима акредитованих високошколских установа, при чему се прецизно дефинишу делови студијског програма који се реализују у појединим седиштима.

14.5. Конкурсе за упис студената на ЗС-програме заједнички објављују акредитоване високошколске установе.

14.6. Диплому и додаток дипломи потписују овлашћена лица акредитованих високошколских установа које учествују у реализацији ЗС-програма у случају заједничке дипломе, односно лица која су овлашћена да потписују двоструку диплому, односно овлашћено лице установе која по споразуму учесника у програму издаје једну диплому.

14.7. Диплома и додаток дипломи се издају на прописаном обрасцу на српском језику ћириличним писмом, на језику организатора заједничког програма и на енглеском језику.

Стандард 15: ИМТ студијски програм

Под ИМТ студијским програмима подразумевају се интердисциплинарни, мултидисциплинарни и трансдисциплинарни студијски програми који обухватају материју из две или више области из истог или различитих научних поља.

Упутства за примену стандарда 15:

15.1. Захтев за акредитацију ИМТ студијског програма може поднети једна или више високошколских установа које морају имати уверење о акредитацији.

15.2. Стручне, академске и научне називе, предлаже подносилац захтева за акредитацију ИМТ студијског програма који упућује на акредитацију.

15.3. У поступку акредитације студијског програма формулише се и одговарајући ИМТ стручни, академски, односно научни назив, који утврђује Национални савет за високо образовање на предлог Конференције универзитета Србије и Конференције академија струковних студија Србије. Тако утврђен назив се наводи у решењу о акредитацији.

15.4. Приликом формулисања стручних, академских и научних назива који се стичу завршетком ИМТ студија, користи се комбинација целине или делова две најважније области које чине дати интердисциплинарни програм.

15.5. Две најважније области и њихов редослед у називу утврђују се на основу броја ЕСПБ бодова које дате области имају у студијском програму.

СТАНДАРДИ ЗА АКРЕДИТАЦИЈУ СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА ДОКТОРСКИХ СТУДИЈА УМЕТНОСТИ

Посебан стандард: Компетентност високошколске установе за реализацију докторских студија уметности

Стандард 1: Структура студијског програма

Стандард 2: Сврха студијског програма

Стандард 3: Циљеви студијског програма

Стандард 4: Компетенције дипломираних студената

Стандард 5: Курикулум

Стандард 6: Квалитет, савременост и међународна усаглашеност студијског програма

Стандард 7: Упис студената

Стандард 8: Оцењивање и напредовање студената

Стандард 9: Наставно особље

Стандард 10: Организациона и материјална средства

Стандард 11: Контрола квалитета

Стандард 12: Јавност у раду

Додатни стандарди за студијске програме који се изводе на светском језику, за заједничке програме и за ИМТ програме

Стандард 13: Студије на светском језику

Стандард 14: Заједнички студијски програм

Стандард 15: ИМТ програм

Посебан стандард: Компетентност високошколске установе за реализацију докторских студија уметности

Високошколска установа доказује своју спремност за извођење докторских студија уметности на основу показатеља који се односе на уметнички, уметничко-истраживачки и теоријски рад.

Упутства за примену посебног стандарда:

1. Високошколска установа има краткорочни и дугорочни програм рада.
2. Способност високошколске установе се мери и на основу:
 - а. броја докторских уметничких пројеката и магистарских или мастер радова у пољу уметности одбрањених у високошколској установи за област за коју се студијски програм акредитује, имајући у виду однос броја докторских уметничких пројеката и магистарских теза у пољу уметности према броју дипломираних студената и студената који су завршили мастер, односно интегрисане студије у претходном петогодишњем периоду;
 - б. односа броја наставника и броја наставника који су укључени у уметничко-истраживачке пројекте;
 - в. остварене сарадње са сродним институцијама и установама културе и уметности у земљи и свету.
3. Установа има наставнике са одговарајућим референцама и искуством у раду, као и остале ресурсе на нивоу одговарајућем за образовање највишег степена.
4. Високошколска установа има наставнике ангажоване са пуним радним временом који су били ментори у изради магистарских или мастер радова у пољу уметности и докторских уметничких пројеката из уметничке области за који се студијски програм акредитује.
5. Установа остварује мастер и основне студије из уметничке области за коју се студијски програм акредитује.

Стандард 1: Структура студијског програма

Докторске студије уметности имају најмање 180 ЕСПБ бодова уз претходно остварени обим студија од најмање 300 ЕСПБ бодова на основним академским и мастер академским студијама, односно на завршеним интегрисаним академским студијама. Уметнички пројекат је завршни део студијског програма докторских студија уметности.

Упутство за примену стандарда 1:

- 1.1. Сваки студијски програм садржи јасно наведене следеће елементе (који се детаљно исказују у одговарајућим стандардима):
 - а. назив студијског програма;
 - б. циљеве студијског програма;
 - в. исход студијског програма;
 - г. назив дипломе;
 - д. услове за упис на студијски програм;
 - ђ. листу обавезних и изборних студијских подручја, односно предмета, са оквирним садржајем;
 - е. начин извођења студија – бодовна вредност сваког предмета исказана у складу са европским системом преноса бодова;
 - ж. вредност докторског уметничког пројекта исказану бројем ЕСПБ бодова;
 - з. предуслове за упис појединих предмета или групе предмета;
 - и. начин избора предмета из других студијских програма;
 - ј. услове за прелазак са других студијских програма у оквиру истих или сродних области студија;
 - к. друга питања од значаја за извођење студијског програма.

Стандард 2: Сврха студијског програма

Студијски програм докторских студија уметности има јасно дефинисану и објављену сврху у образовном систему.

Упутства за примену стандарда 2:

- 2.1. Сврха студијског програма је јасно и недвосмислено формулисана.
- 2.2. Сврха студијског програма докторских студија је развој уметности, критичког и теоријског мишљења и образовање стручњака способних да самостално воде уметничка истраживања, доприносе општем развоју друштва, као и да критички процењују истраживања других.
- 2.3. Сврха студијског програма мора бити у складу са мисијом и циљевима високошколске установе на којој се програм изводи.

Стандард 3: Циљеви студијског програма

Студијски програм докторских студија уметности има јасно дефинисане и објављене циљеве.

Упутства за примену стандарда 3:

- 3.1. Циљеви студијског програма укључују постизање уметничких способности и академских вештина, развој креативних способности и овладавање специфичним практичним вештинама потребним за будући развој каријере.
- 3.2. Циљеви студијског програма докторских студија уметности су усклађени са савременим правцима развоја одговарајуће уметничке области у свету.
- 3.3. Циљеви студијског програма морају бити у складу са циљевима високошколске установе на којој се програм изводи.

Стандард 4: Компетенције свршених студената

Савладавањем студијског програма докторских студија уметности студент стиче опште и специфичне истраживачке способности које су подређене квалитетном обављању уметничке, теоријске и стручне делатности.

Упутства за примену стандарда 4:

- 4.1. Програм докторских студија треба да омогући студентима да након завршених студија поседују знања, вештине и високо развијене способности:
 - а. оригинално доприноси уметности и унапређења културног и цивилизацијског окружења;
 - б. да се укључе у остварење међународних уметничких пројеката;
 - в. развијања нових технологија и поступака у оквирима својих уметничких области и разумевања и употребе најсавременијих знања у тој уметничкој области;
 - г. сувереног владања методама, поступцима и процесима уметничког и теоријског изражавања и истраживања;
 - д. писања у академском стилу, формирања доследних аргумената и артикулације идеја;
 - ђ. развоја критичког и самокритичког мишљења и приступа;
 - е. развоја комуникационих способности и спретности, као и сарадње са ужим социјалним и међународним окружењем;
 - ж. поштовања принципа професионалне етике.
- 4.2. Савладавањем студијског програма студент стиче следеће предметно-специфичне способности:
 - а. креативног и независног деловања и критичког мишљења;
 - б. темељног познавања и разумевања дисциплине одговарајуће струке;
 - в. решавања конкретних проблема уз употребу уметничких метода и поступака;
 - г. повезивања основних знања из различитих области и њихове примене;
 - д. праћења и примене новина у струци;
 - ђ. развоја вештина и спретности у употреби знања у одговарајућем подручју;
 - е. употребе информационо-комуникационих технологија у овладавању знањима из одговарајућег подручја.
- 4.3. Компетенције стечене савладавањем студијског програма омогућавају студентима даљи професионални развој у уметности, образовању, привреди и јавном сектору.
- 4.4. Исходи учења се описују према дескрипторима исхода учења *националног оквира квалификација*, које предлаже Национални савет за високо образовање а усваја Министарство.

Стандард 5: Курикулум

Курикулум садржи листу и структуру обавезних и изборних предмета и модула са описом, као и докторски уметнички пројекат који је завршни део студијског програма докторских студија уметности.

Упутства за примену стандарда 5:

- 5.1. Структура курикулума обухвата распоред предмета по семестрима, фонд часова активне наставе и број ЕСПБ бодова.
- 5.2. Курикулум садржи дефинисане основе за самостални истраживачки рад студента.
- 5.3. Курикулумом се дефинишу обавезни и изборни предмети и модули по обиму, садржају и начину реализације.
- 5.4. Опис предмета садржи назив, тип предмета, годину и семестар студија, број ЕСПБ бодова, име наставника, циљ предмета са очекиваним исходима (знањима и способностима), предуслове за похађање предмета, садржај предмета, препоручену литературу, методе извођења наставе, начин провере знања и оцењивања и друге одговарајуће податке.
- 5.5. Број бодова који одговара изборним предметима је најмање 20% од укупног броја бодова који одговара свим предметима студијског програма.
- 5.6. Структура студијског програма на студијама у пољу уметности садржи следеће групе предмета изражене бројем ЕСПБ бодова: уметничке, теоријско-уметничке и остале, заступљене у процентима примереним различитим уметничким областима.
- 5.7. Докторски уметнички пројекат је завршни део студијског програма докторских студија уметности. Докторски уметнички пројекат је самостални оригинални уметнички рад и састоји из *уметничког пројекта* и *писаног дела рада*. Уметнички пројекат представља уметнички рад јавно приказан у форми изложбе, јавног извођења, публикације или неке друге врсте уметничког достигнућа. Писани део рада представља резултат темељног тумачења истраженог уметничког пројекта и теоријске теме која је у дијалошкој вези са уметничким достигнућем. Уметнички пројекат и писани део рада са одговарајућим прилозима морају бити јавно објављени и дефинисани примерено достигнућима и искуствима у образовању у различитим уметничким областима као што су: драмске и аудиовизуелне уметности, ликовне уметности, музичка уметност, примењене уметности и дизајн.
- 5.8. Најмање половина ЕСПБ бодова предвиђена за реализацију докторских студија односи се на *докторски уметнички пројекат*.

Стандард 6: Квалитет, савременост и међународна усаглашеност студијског програма

Студијски програм прати савремене светске токове уметности и упоредив је са сличним програмима на иностраним високошколским установама у оквиру европског и светског образовног простора.

Упутства за примену стандарда 6:

- 6.1. Студијски програм нуди студентима најновија сазнања у уметности и теорији уметности.
- 6.2. Студијски програм је целовит и свеобухватан и усаглашен са другим програмима високошколске установе.
- 6.3. Студијски програм је суштински и формално усаглашен са стратегијама развоја образовања, уметности и културе у Републици Србији.
- 6.4. Студијски програм је упоредив са најмање три акредитована инострана програма, од којих су најмање два из европског образовног простора.
- 6.5. Студијски програм је усаглашен са европским стандардима у погледу услова уписа, трајања студија, услова преласка у наредну годину, стицања дипломе и начина студирања.

Стандард 7: Упис студената

Високошколска установа, у складу са друштвеним потребама и потребама развоја уметности, образовања и културе и својим ресурсима, уписује студенте на студијски програм докторских студија уметности.

Упутства за примену стандарда 7:

- 7.1. Број студената који се уписује на студијски програм одређује се на основу расположивих кадровских, просторних и других могућности установе, као и процене друштвених потреба.
- 7.2. Право уписа имају кандидати који су остварили обим студија од најмање 300 ЕСПБ бодова на основним академским и мастер академским студијама, односно најмање 300 ЕСПБ бодова на завршеним интегрисаним основним и мастер академским студијама, као и на основу оствареног успеха у току тих студија и провере њиховог знања, склоности и способности.
- 7.3. Лица са звањем магистра уметности могу се уписати на трећу годину докторских студија уметности у одговарајућој области.
- 7.4. За упис на докторске студије неопходно је познавање бар једног страног језика који утврђује високошколска установа.
- 7.5. Процедура уписа је јавно доступна и компетитивна.
- 7.6. Врста знања, склоности и способности које се проверавају при упису на докторске студије уметности као и начин те провере објављују се у конкурсу.

Стандард 8: Оцењивање и напредовање студената

Оцењивање студената врши се непрекидним праћењем рада студената и на основу извршавања предиспитних обавеза и полагањем испита. Докторски уметнички пројекат се оцењује на основу показатеља његовог уметничког доприноса.

Упутства за примену стандарда 8:

- 8.1. Студент савлађује студијски програм континуираним радом током семестра и полагањем испита чиме стиче одређени број ЕСПБ бодова.
- 8.2. Оцењивање се врши по унапред објављеним критеријумима.
- 8.3. Напредовање сваког студента континуирано се прати и оцењује током године и представља саставни део извештаја о самовредновању студијског програма.
- 8.4. Докторски уметнички пројекат је завршио део студијског програма докторских студија уметности. Докторски уметнички пројекат представља самостални оригинални уметнички рад. Унутар области се одређују услови које је потребно испунити да би се приступило одбрани докторског уметничког пројекта.
- 8.5. Начин и поступак припреме и одбране докторског уметничког пројекта уређује се општим актом високошколске установе којим се дефинише прихватање теме, оцена урађеног пројекта и испуњеност услова за приступање јавној одбрани.
- 8.6. Ментор је, по правилу, члан комисије за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта.

Стандард 9: Наставно особље

За реализацију студијског програма докторских студија уметности обезбеђено је наставно особље које има потребне уметничке и стручне способности.

Упутства за примену стандарда 9:

- 9.1. Високошколска установа која изводи докторске студије треба да има:
 - а. руководиоца студијског програма који је одговоран за организацију пријема студената, реализацију наставе, поштовање законских норми и процедура реализације студија од пријема до одбране рада докторанда;
 - б. дефинисане критеријуме и развијен систем за избор наставника који раде у високошколској установи и развијен систем избора наставника из других институција, који учествују у реализацији докторских студија, који је у складу са законом;
 - в. наставнике чије се компетенције за извођење наставе на докторским студијама доказују списком радова (десет најзначајнијих радова у претходних десет година) и подацима о учешћу у домаћим и међународним уметничким пројектима;
 - г. дефинисану процедуру именовања ментора у којој се проверава да ли ментор задовољава услове стандарда.
- 9.2. Ментор може бити доктор уметности, редовни професор, професор емеритус, као и члан САНУ у радном саставу који има или је имао је наставно звање из одговарајуће уметничке области из које је студијски програм или модул и уметнички пројекат.
- 9.3. Ментор има најмање пет реализованих уметничких пројеката из одговарајуће области студијског програма у претходних десет година. Ментор може да води највише пет докторанада истовремено.
- 9.4. Минимални број наставника који учествује на студијском програму докторских студија је пет наставника у радном односу са пуним или непуним радним временом у високошколској установи. Од укупног броја наставника најмање 50% је у радном односу са пуним радним временом у високошколској установи. Од укупног броја ментора најмање 50% је у радном односу са пуним радним временом у високошколској установи.

Стандард 10: Организациона и материјална средства

За извођење студијског програма обезбеђују се одговарајући људски, просторни, техничко-технолошки, библиотечки и други ресурси који су примерени карактеру студијског програма докторских студија уметности и броју студената који се уписују.

Упутства за примену стандарда 10:

- 10.1. Високошколска установа има краткорочни и дугорочни план и буџет који су предвиђен за реализацију уметничког и истраживачког рада.
- 10.2. Средства за реализацију докторских студија могу бити обезбеђена у сарадњи са другим високошколским установама, установама у култури и међународним организацијама.
- 10.3. Високошколска установа обезбеђује студентима коришћење опреме која је потребна за уметничко-истраживачки рад, што документује листом опреме са одговарајућим карактеристикама.
- 10.4. Високошколска установа обезбеђује студентима коришћење опреме или приступ опреми која је потребна за уметничко-истраживачки рад на основу уговора о сарадњи са другим одговарајућим установама.
- 10.5. Високошколска установа обезбеђује коришћење библиотечног фонда из својих или других извора (књиге, монографије, научни часописи, друга периодична издања, видеотеку, фонотеку итд.) у обиму потребном за остварење програма докторских студија уметности. Студенти докторских студија имају приступ базама података које су неопходне за израду докторских уметничких пројеката и за уметничко-истраживачки рад.
- 10.6. За извођење студијског програма обезбеђен је одговарајући простор за извођење наставе, одговарајући лабораторијски простор неопходан за практичан рад и опрема базирана на савременим информационо-комуникационим технологијама.

Стандард 11: Контрола квалитета

За сваки студијски програм високошколска установа редовно и систематично спроводи контролу квалитета путем самовредновања и спољашњом провером квалитета.

Упутства за примену стандарда 11:

- 11.1. Контрола квалитета студијског програма подразумева редовно и систематично праћење и предузимање мера за унапређење квалитета у следећим његовим елементима: курикулуму, настави, наставницима и менторима и ефикасности студија.
- 11.2. Установа својим актима обезбеђује праћење квалитета докторских уметничких пројеката и спречавање плагијаризма.
- 11.3. Контрола квалитета програма се обавља у унапред одређеним временским периодима у складу са законом.
- 11.4. У контроли квалитета и оцени студијског програма обезбеђена је активна улога студената.

Стандард 12: Јавност у раду

Високошколска установа обезбеђује јавну доступност студијског програма и докторског уметничког пројекта као завршног рада уметничких докторских студија.

Упутство за примену стандарда 12:

- 12.1. Установа је дужна да установи дигитални репозиторијум у којем се трајно чувају електронске верзије одбрањених докторских уметничких пројеката, писани део са праћењем документацијом (фотодокументација, видео или аудио документација), заједно са извештајем комисије за оцену рада, подацима о ментору и саставу комисије и подацима о радовима кандидата чије је јавно презентовање било предуслов за одбрану, као и да све податке учини јавно доступним на својој званичној веб страници.
- 12.2. Установа је дужна да податке о менторима, заједно са подацима о њиховој компетентности и претходним менторствима, учини јавно доступним на својој званичној веб страници.

Стандард 13: Студије на светском језику

Високошколска установа може организовати студијски програм докторских студија уметности на светском језику за сваку област у пољу уметности, ако поседује људске и материјалне ресурсе који омогућају да се наставни садржај може остварити у складу са стандардима.

Упутства за примену стандарда 13:

- 13.1. Када се настава изводи на светском језику наставници морају имати одговарајуће компетенције за извођење наставе на том језику.
- 13.2. За извођење наставе на светском језику установа обезбеђује минимално 100 библиотечких јединица на том језику.
- 13.3. Установа обезбеђује наставни материјали и учила на језику на којем се изводи настава.
- 13.4. Службе које раде са студентима морају бити оспособљене за давање услуга на светском језику.
- 13.5. Јавне исправе и административна документација се издају на обрасцу који је штампан двојезично, на српском језику ћириличним писмом и на језику и писму на којем се изводи настава.
- 13.6. Студенти морају поседовати задовољавајуће језичке компетенције из светског језика на којем се изводи студијски програм.
- 13.7. Студијски програм на светском језику се акредитује као посебан студијски програм, ако се изводи само на том језику.
- 13.8. Уколико је исти програм акредитован за извођење на српском и на светском језику, у прорачуну оптерећења наставника и сарадника, као и при одређивању потребног простора, узима се у обзир укупан број студената на оба језика. Овакви програми се третирају као један студијски програм.
- 13.9. Установа за акредитацију програма на српском и светском језику подноси превод свих стандарда, додатак дипломи, књигу предмета и књигу наставника и на светском језику.

<p>Стандард 14: Заједнички студијски програм Под заједничким студијским програмом (ЗС-програм) подразумева се студијски програм за стицање свих облика заједничких диплома који организују и изводе више високошколских институција са статусом правног лица. Заједнички студијски програми воде стицању заједничке дипломе, двоструке (две) дипломе, или једне дипломе коју издаје установа одређена међусобним споразумом установа учесница.</p> <p>Упутства за примену стандарда 14: 14.1. ЗС-програми се могу организовати из једне или из више уметничких области (ИМТ студијски програми). Заједнички студијски програм могу да изводе акредитоване високошколске установе. Уколико је нека од високошколских установа регистрована у другој земљи, она мора бити акредитована у тој земљи. 14.2. Високошколске установе које организују и изводе ЗС-програме склапају уговор којим се регулишу сви елементи неопходни за реализацију студијског програма. 14.3. Две или више високошколских установа могу поднети захтев за акредитацију ЗС-програма ако заједно обезбеђују да више од 50% часова активне наставе на студијском програму изводе наставници у радном односу са пуним радним временом. Материјал за акредитацију је јединствен, тако да захтев за акредитацију заједно подносе све укључене високошколске установе. У документацији за акредитацију потребно је навести све елементе који дефинишу учешће сваке високошколске установе у реализацији студијског програма. 14.4. ЗС-програми се остварују у седиштима акредитованих високошколских институција, при чему се прецизно дефинишу делови студијског програма који се реализују у појединим седиштима. 14.5. Конкурсе за упис студената на ЗС-програме заједнички објављују акредитоване високошколске установе. 14.6. Диплому и додаток дипломи потписују овлашћена лица акредитованих високошколских установа које учествују у реализацији ЗС-програма у случају заједничке дипломе, односно лица која су овлашћена да потписују двоструку диплому, односно овлашћено лице установе која по споразуму учесника у програму издаје једну диплому. 14.7. Диплома и додаток дипломи се издају на прописаном обрасцу на српском језику ћириличким писмом, на језику организатора заједничког програма и на енглеском језику.</p>
--

<p>Стандард 15: ИМТ студијски програм Под ИМТ студијским програмима подразумевају се интердисциплинарни, мултидисциплинарни и трансдисциплинарни студијски програми који обухватају материју из две или више области у пољу уметности.</p> <p>Упутства за примену стандарда 15: 15.1. ИМТ докторски пројект је рад који се састоји из уметничког пројекта и писаног рада. Уметнички пројект представља уметнички рад јавно приказан у форми изложбе, јавног извођења, публикације или неке друге врсте уметничког достигнућа. Писани рад представља резултат темељно истражене теоријске теме која је у дијалашкој вези са уметничким достигнућем. 15.2. Захтев за акредитацију ИМТ студијског програма може поднети једна или више високошколских установа које морају имати уверење о акредитацији. 15.3. Стручни, академски и научни назив, предлаже подносилац захтева за акредитацију ИМТ студијског програма који упућује на акредитацију. 15.4. У поступку акредитације студијског програма формулише се и одговарајући ИМТ стручни, академски, односно научни назив, који утврђује Национални савет за високо образовање на предлог Конференције универзитета Србије и Конференције академија струковних студија Србије. Тако утврђен назив се наводи у решењу о акредитацији. 15.5. Приликом формулисања стручних, академских и научних назива који се стичу завршетком ИМТ студија, користи се комбинација целине или делова две најважније области које чине дати интердисциплинарни програм. 15.6. Две најважније области и њихов редослед у називу утврђују се на основу броја ЕСПБ бодова које дате области имају у студијском програму.</p>
--

3699

На основу члана 11. став 1. тачка 11) Закона о високом образовању („Службени гласник РС”, бр. 76/05, 100/07 – аутентично тумачење, 97/08, 44/10, 93/12, 89/13, 99/14, 45/15 – аутентично тумачење, 68/15 и 87/16),

Национални савет за високо образовање, на седници одржаној 25. априла 2017. године, донео је

ПРАВИЛНИК**о стандардима за почетну акредитацију високошколских установа и студијских програма**

Члан 1.

Овим правилником утврђују се стандарди за почетну акредитацију високошколске установе и студијских програма.

Стандарди за почетну акредитацију установа из става 1. овог члана одштампани су уз овај правилник и чине његов саставни део.

Почетна акредитација студијских програма врши се према стандардима за акредитацију студијских програма који су утврђени Правилником о стандардима и поступку за акредитацију студијских програма („Службени гласник РС”, број 88/17)

Члан 2.

Комисија за акредитацију и проверу квалитета доноси:

- 1) упутство за припрему документације за почетну акредитацију високошколске установе и студијских програма;
 - 2) упутство за рецензента за процену испуњености стандарда за почетну акредитацију високошколске установе и студијских програма,
- које доставља Националном савету на мишљење и објављује на интернет страници Комисије.

Члан 3.

Привремени орган пословођења високошколске установе гарантује:

- 1) да су општи акти високошколске установе у складу са законом;
- 2) да је документација за акредитацију високошколске установе урађена у складу са стандардима и упутством за припрему документације за почетну акредитацију високошколске установе и студијских програма;
- 3) за тачност података у документацији за почетну акредитацију високошколске установе и студијских програма.

Члан 4.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а примењује се од 1. септембра 2017. године.

Председник
Националног савета за високо образовање,
проф. др Дејан Поповић, с.р.

СТАНДАРДИ ЗА ПОЧЕТНУ АКРЕДИТАЦИЈУ ВИСОКОШКОЛСКИХ УСТАНОВА И СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА

Стандард 1: Циљеви и основни задаци високошколске установе

Стандард 2: Организација високошколске установе

Стандард 3: Студије

Стандард 4: Научноистраживачки и уметнички рад

Стандард 5: Квалитет наставника и сарадника

Стандард 6: Потребан број наставника и сарадника

Стандард 7: Ненаставно особље

Стандард 8: Студенти

Стандард 9: Простор и опрема

Стандард 10: Библиотека, учбеници и информациона подршка

Стандард 11: Финансијско обезбеђење рада

Стандард 12: Унутрашњи механизми за осигурање квалитета

<p>Стандард 1: Циљеви и основни задаци високошколске установе Оснивач високошколске установе препознаје разлоге за оснивање установе у складу са потребама и приоритетима развоја друштва, побољшањем квалификационе структуре, развоја струке, науке и уметности и постојањем услова за високошколско образовање. Високошколска установа има усвојене основне циљеве у складу са циљевима високог образовања који су утврђени законом.</p> <p>Упутства за примену стандарда 1: 1.1. Оснивач у елаборату о оснивању наводи разлоге за оснивање, циљеве и задатке. 1.2. Основне задатке високошколске установе, сажето изражене, утврђује привремени орган управљања високошколске установе. 1.3. Циљеви високошколске установе одређују конкретне резултате које та високошколска установа жели да оствари и представљају основу за контролу њеног рада. 1.4. Циљеви су конкретни, оствариви и мерљиви у складу са расположим могућностима и ближе одређују делатност високошколске установе. 1.5. Све активности високошколске установе, а посебно развој студијских програма, у складу су са утврђеним циљевима високошколске установе.</p>

<p>Стандард 2: Организација високошколске установе Оснивач високошколске установе има привремене органе који омогућују извршавање потребних активности неопходних за добијање дозволе за обављање делатности. Организациона структура и систем управљања обезбеђују постизање циљева и остваривање задатака високошколске установе.</p> <p>Упутства за примену стандарда 2. 2.1. Привремени орган управљања установе по броју и саставу треба да одговара обављању делатности високог образовања. 2.2. Вршилац дужности органа пословођења организује рад на припремању наставних планова и програма и потребних профила наставника, као и остале документације потребне за почетну акредитацију.</p>

Стандард 3: Студије

Садржај квалификација и диплома појединих врста и нивоа студија одговарају карактеру и циљевима студијских програма. Опис квалификација сваког студијског програма мора бити прецизно дефинисан и одговарати одређеном нивоу националног оквира квалификација. Студијски програми високошколске установе су у складу са основним циљевима и служе њиховом испуњењу. Високошколска установа систематично и ефективно планира, спроводи, надгледа, вреднује и унапређује квалитет студијских програма.

Упутства за примену стандарда 3

3.1. Упутства за примену стандарда који се односе на врсту и степен студија:

3.1.1. Квалификације које означавају завршетак основних струковних студија стичу студенти:

- који су показали знање у области студирања које се заснива на претходном образовању и које оспособљава за коришћења стручне литературе;
- који су у стању да примене знање и разумевање у професији;
- који су у стању да пренесу знања на друге;
- који поседују способност да наставе студије;
- који поседују способност за тимски рад.

3.1.2. Квалификације које означавају завршетак основних академских студија стичу студенти:

- који су показали знање у области студирања које се заснива на претходном образовању и које је на нивоу који омогућава коришћење стручне литературе, али истовремено обухвата неке аспекте који се ослањају на кључна знања њиховог поља студирања;

- који су у стању да примене своје знање и разумевање на начин који указује на професионални приступ послу или знању и који имају способности које се најчешће исказују смислањем и одбраном аргумената и решавањем проблема унутар поља студирања;

- који имају способност да прикупљају и тумаче потребне податке;
- који имају способност размисљања о релевантним друштвеним, научним или етичким питањима;

- који су у стању да о свом раду и резултатима рада обавештавају стручну и ширу јавност;

- који су развили способности које су неопходне за наставак студија.

3.1.3. Квалификације које означавају завршетак мастер струковних студија стичу студенти:

- који су показали знање и разумевање у области студирања, које допуњује знање стечено на основним струковним студијама и представља основу за развијање критичког мишљења и примену знања у пракси;

- који су у стању да примене знање у решавању проблема у новом или непознатом окружењу у ширим или мултидисциплинарним областима унутар образовно-научног односно образовно-уметничког поља студија;

- који имају способност да интегришу знање, решавају сложене проблеме и да расуђују на основу доступних информација које садрже промишљања о друштвеним и етичким одговорностима повезаним са применом њиховог знања и судова;

- који су у стању да на јасан и недвосмислен начин пренесу знање и начин закључивања стручној јавности;

- који су оспособљени за решавање практичних проблема у привредним предузећима и јавним установама;

- који поседују способност да наставе студије на начин који ће самостално изабрати.

3.1.4. Квалификације које означавају завршетак мастер академских студија стичу студенти:

- који су показали знање и разумевање у области студирања, које допуњује знање стечено на основним академским студијама и представља основу за развијање критичког мишљења и примену знања;

- који су у стању да примене знање у решавању проблема у новом или непознатом окружењу у ширим или мултидисциплинарним областима унутар образовно-научног односно образовно-уметничког поља студија;

- који имају способност да интегришу знање, решавају сложене проблеме и да расуђују на основу доступних информација које садрже промишљања о друштвеним и етичким одговорностима повезаним са применом њиховог знања и судова;

- који су у стању да на јасан и недвосмислен начин пренесу знање и начин закључивања стручној и широј јавности;

- који поседују способност да наставе студије на начин који ће самостално изабрати.

3.1.5. Квалификације које означавају завршетак специјалистичких академских студија стичу студенти:

- који су показали продубљено знање, разумевање и способности у одабраним ужим научним и уметничким областима специјализације, засновано на знању и вештинама стеченим на мастер академским студијама и одговарајуће је за истраживање у датим ужим научним и уметничким областима студија;

- који су у стању да примене стечено продубљено знање, разумевање и способности стечене током специјалистичких студија за успешно решавање сложених проблема у новом или непознатом окружењу, у ужим научним и уметничким областима студија;

- који имају повећану способност да повежу стечена знања и решавају сложене проблеме, да расуђују и да на основу доступних информација доносе закључке који истовремено садрже промишљања о друштвеним и етичким одговорностима повезаним са применом њиховог знања и судова;

- који су у стању да ефикасно прате и усвајају новине и резултате истраживања у области специјализације и да на јасан и недвосмислен начин пренесу своје закључке, знање и поступак закључивања стручној и широј јавности.

3.1.6. Квалификације које означавају завршетак специјалистичких струковних студија стичу студенти:

- који су показали продубљено знање, разумевање и стручне вештине у одабраним ужим областима специјализације, које се заснива на знању и вештинама стеченим на основним струковним или основним академским студијама, као вид посебне припреме и одговарајуће је за успешан рад у области специјализације;

- који су у стању да примене продубљено знање, разумевање и вештине за успешно решавање сложених проблема у делимично новом или непознатом окружењу ужим областима студија;

- који су стекли знања и вештине потребне за тимски рад при решавању сложених проблема из струке;

- који имају повећану способност да интегришу стечена знања и вештине, да расуђују и дају на основу доступних информација могуће закључке који истовремено садрже промишљања о друштвеним и етичким одговорностима повезаним са применом њиховог знања и судова;

- који су у стању да ефикасно прате и усвајају новине у области специјализације и да на јасан и недвосмислен начин пренесу своје закључке, знање и поступак закључивања стручној и широј јавности.

3.1.7. Квалификације које означавају завршетак докторских студија стичу студенти:

- који су показали систематско разумевање одређеног поља студија;
- који су савладали вештине и методе истраживања на том пољу;
- који су показали способност кондирања, пројектовања и примене;
- који су показали способност прилагођавања процеса истраживања уз неопходан степен академског интегритета;

- који су оригиналним истраживањем и радом постигли остварење које проширује границе знања, које је објављено и које је референца на националном и међународном нивоу;

- који су способни за критичку анализу, процену и синтезу нових и сложених идеја;
- који могу да пренесу стручна знања и идеје колегама, широј академској заједници и друштву у целини;

- који су у стању да у академском и професионалном окружењу промовишу технолошки, друштвени или културни напредак.

3.1.8. Захтев за почетну акредитацију може да се односи само на студије које се одвијају на класичан начин у седишту установе.

3.2. Између различитих студијских програма може се вршити преносење ЕСПБ бодова.

3.3. Високошколска установа има процедуре за усвајање и анализу студијских програма.

3.4. Исходи учења се описују према дескрипторима исхода учења *националног оквира квалификација*, које предлаже Национални савет за високо образовање а усваја Министарство.

Стандард 4: Научноистраживачки и уметнички рад

Високошколска установа која остварује академске студије, има организован и планиран научноистраживачки и уметнички рад.

Упутства за примену стандарда 4:

4.1. Високошколска установа има обезбеђене наставнике који су учесници научноистраживачких и уметничких националних и међународних пројеката.

4.2. Високошколска установа има план научноистраживачког, односно уметничког рада.

4.3. Високошколска установа има утврђен поступак и критеријуме за систематско праћење и оцењивање обима и квалитета научноистраживачког, односно уметничког рада наставног особља.

Стандард 5: Квалитет наставника и сарадника

Високошколска установа обезбеђује компетентне наставнике и сараднике у складу са Законом о високом образовању на начин који обезбеђује потребан квалитет наставног особља.

Упутства за примену стандарда 5:

5.1. Високошколска установа обезбеђује наставнике који испуњавају услове за избор у одговарајуће звање. Предавачи, професори струковних студија, доценти, ванредни професори и редовни професори морају имати важећи избор у наставним или научним звањима (искључујући поље уметности) на некој од акредитованих високошколских или научних установа у Републици Србији које имају компетентно изборно тело у области за коју се избор врши. Наставници морају да имају најмање годину дана радног искуства у извођењу наставе у наставном звању на високошколским установама.

5.2. Високошколска установа обезбеђује наставно особље чије научне, уметничке и стручне квалификације одговарају образовно-научном, односно образовно-уметничком пољу и нивоу њихових задужења. Квалификације се доказују дипломама, објављеним радовима, уметничким делима, као и евиденцијом о педагошким квалитетима и одговарајућем професионалном искуству. У оцени испуњености овог стандарда сходно се примењује Правилник о стандардима и поступку за акредитацију високошколских установа и студијских програма.

Стандард 6: Потребан број наставника и сарадника

Високошколска установа обезбеђује потребан број компетентних наставника и сарадника за квалитетно извођење студијских програма.

Упутства за примену стандарда 6:

6.1. Услов у погледу потребног броја наставника високошколска установа испуњава ако пружи доказ да је обезбеђен потребан број наставника за заснивање радног односа са пуним радним временом за извођење најмање 70% часова активне наставе на студијском програму за који се тражи дозвола за рад, а најмање 20 наставника за заснивање радног односа са пуним радним временом. Изузетак су студијски програми у пољу уметности где тај број не може бити мањи од 50%. Од укупног броја наставника потребних за обављање наставе по години студија за студијски програм за који се тражи дозвола за рад, академије струковних студија и високе школе струковних студија, изузев у пољу уметности, морају да имају обезбеђено најмање 50% наставника са стеченим научним називом доктора наука. На мастер струковним студијама сви наставници морају имати докторате наука изузев у пољу уметности.

6.2. Ако установа планира ангажовање наставника са непуним радним временом, односно наставника ангажованих по уговору о допунском раду, ови наставници могу недељно да остварују активну наставу у предметној установи по следећим правилима. Наставник који је ангажован на више високошколских установа остварује активну наставу у свакој установи сразмерно проценту ангажовања од прописаног максимума од 12 часова, с тим да његово укупно ангажовање не може бити веће од 12 часова активне наставе недељно на свим високошколским установама у Републици Србији. Наставник са непуним радним временом, који мањи део радног времена остварује ван високог образовања, може недељно да остварује активну наставу у предметној установи сразмерно проценту ангажовања од прописаног максимума од 12 часова. Наставник са непуним радним временом, који већи део радног времена остварује ван високог образовања, односно наставник ангажован по уговору о допунском раду, може недељно да остварује активну наставу у предметној установи максимално 4 часа недељно.

6.3. Од укупног броја наставника са пуним радним временом, њих најмање 80% морају имати наставно звање предавач, професор струковних студија, доцент, ванредни професор и редовни професор.

6.4. Потребан број наставника за заснивање радног односа са пуним радним временом обезбеђен је ако високошколска установа приложи доказ да наведена лица имају важећи избор у одговарајуће наставно звање и закључен уговор о раду (са одложеним дејством). Наведена лица морају имати држављанство Републике Србије или дозволу боравка за период акредитације.

6.5. Број наставника одговара потребама студијских програма које установа реализује. Укупан број наставника мора бити довољан да покрије укупан број часова наставе на студијским програмима које установа реализује, тако да наставник остварује просечно до 180 часова активне наставе (предавања, консултације, вежбе, практичан рад и теренски рад) годишње, односно до 6 часова недељно, са толеранцијом од 20%. Ангажовање по наставнику не може бити веће од 12 часова активне наставе недељно на свим високошколским установама у Републици Србији.

6.6. Број сарадника одговара потребама остварења студијских програма. Укупан број сарадника мора бити довољан да покрије укупан број часова наставе на студијским програмима које установа реализује, а да при томе сваки сарадник остварује просечно до 300 часова активне наставе годишње, односно просечно до 10 часова активне наставе недељно уз 20% толеранције, осим у пољу уметности. Ангажовање по сараднику не може бити веће од 16 часова активне наставе недељно.

6.7. Високошколска установа на пословима сарадника у настави обезбеђује студенте мастер академских или специјалистичких студија, који имају просек оцена на основним студијама најмање осам (8).

6.8. Високошколска установа на пословима асистента обезбеђује студента докторских студија који је претходне нивое студија завршио са укупном просечном оценом најмање осам (8) и који показује смисао за наставни рад.

6.9. За потребе реализације дела практичне наставе, која се реализује ван високошколске установе, високошколска установа може изабрати у звање сарадника ван радног односа (сарадник практичар, клинички асистент и сл.) лице запослено у установи где се део практичне наставе реализује. Услов ангажовања прописује високошколска установа својим општим актом.

Стандард 7: Ненаставно особље

Високошколска установа обезбеђује ненаставно особље које својим стручним и професионалним радом обезбеђује успешну реализацију студијских програма, као и основних задатака и циљева високошколске установе.

Упутства за примену стандарда 7:

- 7.1. Високошколска установа обезбеђује најмање једног библиотекарa.
- 7.2. Високошколска установа организује студентску службу са најмање једним извршиоцем.
- 7.3. Високошколска установа обезбеђује најмање једног извршиоца са високим образовањем на пословима информационог система.
- 7.4. Високошколска установа обезбеђује најмање једног извршиоца – дипломираног правника – на пословима секретара.

Стандард 8: Студенти

Сагласно основним задацима високошколска установа утврђује услове за упис студената Високошколска установа обезбеђује потребне услове студентима за успешан савлађивање студијских програма.

Упутства за примену стандарда 8:

- 8.1. Високошколска установа усваја конкурс за упис на студије као плански документ. Конкурс садржи: број студената за одређене студијске програме, услове за упис, мерила за утврђивање редоследа кандидата, поступак спровођења конкурса, начин и рокове за подношење жалбе на утврђени редослед, као и вину школарине коју плаћају студенти чије се студирање не финансира из буџета.
- 8.2. Број студената који високошколска установа планира да упише, мора бити усклађен са кадровским, просторним и техничко-технолошким могућностима.
- 8.3. Високошколска установа за упис на студије првог степена планира пријемни испит или испит за проверу склоности и способности, у складу са статутом високошколске установе. Редослед кандидата утврђује се на основу општег успеха постигнутог у средњем образовању и резултата на пријемном испиту, односно испиту за проверу склоности и способности.
- 8.4. Лице које заврши студије стиче одговарајући стручни, академски, односно научни назив у складу са законом. Својство студента престаје у случајевима предвиђеним законом.

Стандард 9: Простор и опрема

Високошколска установа обезбеђује простор и опрему неопходне за квалитетно извођење свих облика наставе. Стандарди простора и опреме одређују се по образовно-научним, односно образовно-уметничком пољу.

Упутства за примену стандарда 9:

- 9.1. Високошколска установа обезбеђује простор за извођење наставе, и то:
 - објекте са најмање 4 m² бруто простора по студенту, односно 2 m² по студенту за извођење наставе по сменама, осим за поље уметности, где простор по студенту износи најмање 5 m² бруто.
 - амфитеатре, учионице, лабораторије, односно друге просторије за извођење наставе, као и библиотечки простор и читаоницу, у складу са потребама образовног процеса одређеног образовно-научног, односно образовно-уметничког поља;
 - одговарајући радни простор за наставнике и сараднике;
 - место у амфитеатру, учионици и лабораторији за сваког студента.
- 9.2. Високошколска установа обезбеђује простор за административне послове, и то најмање две канцеларије за потребе студентске службе и секретаријата.
- 9.3. Простор који обезбеђује високошколска установа за потребе наставе и за потребе управе мора да задовољи одговарајуће урбанистичке, техничко-технолошке и хигијенске услове. Простор мора бити у објектима који имају потребне грађевинске и употребне дозволе. Уколико објекти за потребе наставе и управљања нису у власништву високошколске установе или јој нису дати на коришћење, она обезбеђује закуп тих објеката за период од најмање пет година.
- 9.4. Високошколска установа обезбеђује потребну техничку опрему за савремено извођење наставе у складу са потребама студијског програма.
- 9.5. Високошколска установа обезбеђује опрему и извођење наставе у складу са здравственим и сигурносним стандардима.
- 9.6. Високошколска установа обезбеђује простор за рад студентског парламента.

Стандард 10: Библиотека, уџбеници и информационо подршка

Високошколска установа има одговарајућу библиотеку снабдевену потребним уџбеницима за извођење наставе и информационе ресурсе и сервисе које користи у циљу испуњења основних задатака.

Упутства за примену стандарда 10:

- 10.1. Високошколска установа има библиотеку снабдевену литературом која својим нивоом и обимом обезбеђује подршку наставном процесу и научноистраживачком и уметничком раду. Библиотека располаже с најмање 1000 библиотечких јединица из области из које се изводи наставни процес.
- 10.2. Високошколска установа обезбеђује покривеност свих предмета одговарајућом уџбеничком литературом, училима и помоћним наставним средствима. Учила и помоћна наставна средства морају бити расположиви на време и у броју довољном да се обезбеди нормално одвијање наставног процеса.
- 10.3. Високошколска установа располаже информационом опремом која је неопходна за студирање и научноистраживачки и уметнички рад. Високошколска установа обезбеђује најмање једну рачунарску учионицу са приступом интернету.

Стандард 11: Финансијско обезбеђење рада

Високошколска установа обезбеђује довољна финансијска средства за настављање и завршетак студија у случају престанка рада установе или престанка извођења одређеног студијског програма.

Упутства за примену стандарда 11:

- 11.2. Високошколска установа за чије оснивање се не обезбеђују средства из буџета Републике доставља банкарску гаранцију за настављање и завршетак студија у случају престанка рада установе или престанка извођења одређеног студијског програма, у износу од 25% школарине за број студената за који се тражи дозвола за рад.
- 11.3. Високошколска установа има финансијски план за период законом прописаног трајања студијског програма, који је саставни део пословног плана високошколске установе. Финансијски план садржи јасно представљене будуће планиране приходе и расходе по врстама и динамички.

Стандард 12. Унутрашњи механизми за осигурање квалитета

Високошколска установа доноси стратегију обезбеђења квалитета у своме раду.

Упутства за примену стандарда 12:

- 12.1. Високошколска установа утврђује јасно и подробно формулисано стратегију обезбеђења квалитета наставног процеса, управљања високошколском установом, ненаставних активности, као и услова рада и студирања.
- 12.2. Високошколска установа образује посебну комисију за обезбеђење квалитета, из реда наставника, сарадника, ненаставног особља и студената.
- 12.3. Високошколска установа има општи акт о уџбеницима.

3700

На основу члана 11. став 1. тачка 11) Закона о високом образовању („Службени гласник РС”, бр. 76/05, 100/07 – аутентично тумачење, 97/08, 44/10, 93/12, 89/13, 99/14, 45/15 – аутентично тумачење, 68/15 и 87/16),

Национални савет за високо образовање, на седници одржаној 25. априла 2017. године, донео је

ПРАВИЛНИК**о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа**

Члан 1.

Овим правилником утврђују се стандарди за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа.

Стандарди из става 1. овог члана одштампани су уз овај правилник и чине његов саставни део.

Члан 2.

Комисија за акредитацију и проверу квалитета (у даљем тексту: Комисија) доноси:

1) упутства за припрему извештаја о самовредновању високошколских установа у саставу универзитета, интегрисаних универзитета и високих школа;

2) упутства за припрему извештаја о самовредновању неинтегрисаних универзитета;

3) упутства рецензенту за процену испуњености стандарда за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа у саставу универзитета, интегрисаних универзитета и високих школа;

4) упутства рецензенту за процену испуњености стандарда за самовредновање и оцењивање квалитета неинтегрисаних универзитета које доставља Националном савету на мишљење и објављује на интернет страници Комисије.

Члан 3.

Орган пословођења високошколске установе гарантује:

1) да су општи акти високошколске установе у складу са законом;

2) да је извештај о самовредновању урађен у складу са стандардима и упутством за самовредновање високошколске установе;

3) за тачност података у извештају за самовредновање.

Члан 4.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а примењује се од 1. септембра 2017. године.

Председник
 Националног савета за високо образовање,
 проф. др Дејан Поповић, с.р.

СТАНДАРДИ ЗА САМОВРЕДНОВАЊЕ И ОЦЕЊИВАЊЕ КВАЛИТЕТА ВИСОКОШКОЛСКИХ УСТАНОВА

Стандард 1: Стратегија обезбеђења квалитета

Стандард 2: Стандарди и поступци за обезбеђење квалитета

Стандард 3: Систем обезбеђења квалитета

Стандард 4: Квалитет студијског програма

Стандард 5: Квалитет наставног процеса

Стандард 6: Квалитет научноистраживачког, уметничког и стручног рада

Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника

Стандард 8: Квалитет студената

Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке

Стандард 11: Квалитет простора и опреме

Стандард 12: Финансирање

Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета

Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета

Стандард 15: Квалитет докторских студија

Стандард 1: Стратегија обезбеђења квалитета

Високошколска установа утврђује стратегију обезбеђења квалитета, која је доступна јавности.

Упутства за примену стандарда 1:

1.1. Стратегија обезбеђења квалитета садржи:

– одређење високошколске установе да непрекидно и систематски ради на унапређењу квалитета својих програма;

– мере за обезбеђење квалитета;

– субјекте обезбеђења квалитета (стручна тела, студенте, ненаставно особље) и њихова права и обавезе у том поступку;

– области обезбеђења квалитета (студијски програми, настава, истраживање, вредновање студената, уџбеници и литература, ресурси, ненаставна подршка, процес управљања);

– одређење за изградњу организационе културе квалитета;

– повезаност образовне, научноистраживачке, уметничке и стручне делатности.

1.2. Стратегију обезбеђења квалитета доноси орган управљања високошколске установе на предлог органа пословођења.

1.3. У креирању стратегије високошколска установа укључује и одговарајуће друштвене субјекте.

1.4. Високошколска установа објављује стратегију обезбеђења квалитета и промовише је, како у самој установи, тако и у јавности.

1.5. Високошколска установа периодично преиспитује и унапређује стратегију обезбеђења квалитета.

Стандард 2: Начини и поступци за обезбеђење квалитета

Високошколска установа утврђује начине и поступке за обезбеђење квалитета свог рада, који су доступни јавности.

Упутства за примену стандарда 2:

2.1. Начини и поступци за обезбеђење квалитета се утврђују посебно за сваку област обезбеђења квалитета и њима се на детаљан начин уређује поступање субјеката у систему обезбеђења квалитета те установе.

2.2. Начине и поступке за обезбеђење квалитета доноси стручни орган високошколске установе на предлог комисије за обезбеђење квалитета.

2.3. Високошколска установа је обавезна да начине и поступке за обезбеђење квалитета учини доступним наставницима, студентима и јавности.

2.4. Високошколска установа периодично преиспитује и унапређује начине и поступке за обезбеђење квалитета.

Стандард 3: Систем обезбеђења квалитета

Високошколска установа изграђује организациону структуру за обезбеђење квалитета.

Упутства за примену стандарда 3:

3.1. Високошколска установа статутом утврђује послове и задатке наставника, сарадника, студената, стручних органа, катедри и комисије за обезбеђење квалитета у доношењу и спровођењу стратегије, начина и поступака за обезбеђење квалитета.

3.2. Високошколска установа посебним мерама обезбеђује учешће студената у доношењу и спровођењу стратегије, начина, поступака и културе обезбеђења квалитета.

3.3. Високошколска установа формира комисију за обезбеђење квалитета из реда наставника, сарадника, ненаставног особља и студената.

Стандард 4: Квалитет студијског програма

Квалитет студијског програма обезбеђује се кроз праћење и проверу његових циљева, структуре, радног оптерећења студената, као и кроз осавремењивање садржаја и стално прикупљање информација о квалитету програма од одговарајућих друштвених институција.

Упутства за примену стандарда 4:

4.1. Високошколска установа редовно и систематски проверава и, по потреби, изнова одређује:

– циљеве студијског програма и њихову усклађеност са циљевима високошколске установе;

– структуру и садржај студијског програма у погледу односа општеобразовних, научно и стручно-апликативних и теоријско-методолошких дисциплина;

– радно оптерећење студената мерено бројем ЕСПБ бодова;

– исходе и стручност које добијају студенти када заврше студије и могућности запошљавања и даљег школовања.

4.2. Високошколска установа има утврђене поступке за одобравање, праћење и контролу програма студија.

4.3. Високошколска установа редовно прибавља повратне информације од послодавца, представника Националне службе за запошљавање и других одговарајућих организација о квалитету студија и својих студијских програма.

4.4. Високошколска установа обезбеђује студентима учешће у оцењивању и осигурању квалитета студијских програма.

4.5. Високошколска установа обезбеђује непрекидно осавремењивање садржаја курикулума и њихову упоредивост са курикулумима одговарајућих страних високошколских установа.

4.6. Курикулум студијског програма подстиче студенте на стваралачки начин размишљања, на дедуктивни начин истраживања, као и примену тих знања и вештина у практичне сврхе.

4.7. Услови и поступци који су неопходни за завршавање студија и добијање дипломе одређеног нивоа образовања су дефинисани и доступни јавности, нарочито у електронској форми и усклађени су са циљевима, садржајима и обимом акредитованих студијских програма.

Стандард 5: Квалитет наставног процеса

Квалитет наставног процеса обезбеђује се кроз интерактивност наставе, укључивање примера у наставу, професионални рад наставника и сарадника, доношење и поштовање планова рада по предметима, као и праћење квалитета наставе и предузимање потребних мера у случају када се утврди да квалитет наставе није на одговарајућем нивоу.

Упутства за примену стандарда 5:

- 5.1. План и распоред наставе (предавања и вежби) усклађени су са потребама и могућностима студената, познати су пре почетка одговарајућег семестра и доследно се спроводе.
- 5.2. Настава на високошколским установама је интерактивна, обавезно укључује примере из праксе, подстиче студенте на размишљање и креативност, самосталност у раду и примену стечених знања.
- 5.3. Високошколска установа обезбеђује да се на сваком предмету, пре почетка семестра, донесе и учини доступним студентима план рада који укључује:
 - основне податке о предмету: назив, година, број ЕСПБ бодова, циљеви;
 - циљеве предмета;
 - садржај и структуру предмета;
 - план и распоред извођења наставе (предавања и вежбе);
 - начин оцењивања на предмету;
 - уџбенике, односно обавезну и допунску литературу;
 - податке о наставницима и сарадницима на предмету.
- 5.4. Високошколска установа систематски прати спровођење плана наставе, као и планова рада на појединим предметима, оцењује квалитет наставе и предузима корективне мере за његово унапређење. Установа упозорава наставнике који се не придржавају плана рада на предмету или не постижу одговарајући квалитет наставе на потребу побољшања и обезбеђују им потребно усавршавање.

Стандард 6: Квалитет научноистраживачког, уметничког и стручног рада

Високошколска установа непрекидно ради на подстицању, обезбеђују условља, праћењу и провери резултата научноистраживачког, уметничког и стручног рада и на њиховом укључивању у наставни процес.

Упутства за примену стандарда 6:

- 6.1. Високошколска установа у своје раду остварује јединство образовног, научноистраживачког, уметничког и професионалног (стручног) рада.
- 6.2. Високошколска установа перманентно осмишљава, припрема и реализује научноистраживачке, уметничке, стручне и друге врсте програма, као и националне и међународне научне пројекте.
- 6.3. Високошколска установа систематски прати и оцењује обим и квалитет истраживачког рада наставника и сарадника.
- 6.4. Садржај и резултати научних, истраживачких, уметничких и стручних активности високошколске установе усклађени су са стратешким циљем саме установе, као и са националним и европским циљевима и стандардима високог образовања.
- 6.5. Знања до којих високошколска установа долази спровођењем одређених научних, истраживачких, уметничких и професионалних активности активно се укључују у постојећи наставни процес.
- 6.6. Високошколска установа подстиче своје запослене да се активно баве научним, истраживачким, уметничким и професионалним радом и да што чешће објављују резултате свога рада.
- 6.7. Високошколска установа обавља издавачку делатност у складу са својим могућностима.

Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника

Квалитет наставника и сарадника обезбеђује се пажљивим планирањем и избором на основу јавног поступка, стварањем услова за перманентно усавршавање и развој наставника и сарадника и провером квалитета њиховог рада у настави.

Упутства за примену стандарда 7:

- 7.1. Поступак и услови за избор наставника и сарадника утврђују се унапред, јавни су и доступни оцени стручне и шире јавности. Овај поступак и услови су предмет периодичне провере и усавршавања.
- 7.2. Високошколска установа се приликом избора наставника и сарадника у знања придржава прописаних поступака и услова путем којих оцењује научну, односно уметничку и педагошку активност наставника и сарадника.
- 7.3. Високошколска установа систематски прати, оцењује и подстиче научну, односно уметничку и педагошку активност наставника и сарадника.
- 7.4. Високошколска установа спроводи дугорочну политику квалитетне селекције младих кадрова и њиховог даљег напретка, као и различите врсте усавршавања.
- 7.5. Високошколска установа обезбеђује наставницима и сарадницима перманентно усавршавање, путем студијских боравака, специјализација, учешћа на научним, уметничким и стручним скуповима.
- 7.6. Високошколска установа при избору и унапређењу наставно-научног, уметничког и стручног кадра посебно вреднује повезаност рада у образовању са радом на пројектима у другим областима привредног и друштвеног живота.
- 7.7. Високошколска установа при избору и унапређењу наставно-научног, уметничког и стручног кадра посебно вреднује педагошке способности наставника и сарадника.

Стандард 8: Квалитет студената

Квалитет студената се обезбеђује селекцијом студената на унапред прописан и јаван начин, оцењивањем студената током рада у настави, перманентним праћењем и проверавањем резултата оцењивања и пролазности студената и предузимањем одговарајућих мера у случају пропуста.

Упутства за примену стандарда 8:

- 8.1. Високошколска установа обезбеђује потенцијалним и уписаним студентима све релевантне информације и податке који су повезани са њиховим студијама.
- 8.2. При селекцији студената за упис, високошколска установа вреднује резултате постигнуте у претходном школовању и резултате постигнуте на пријемном испиту, односно испиту за проверу склоности и способности, у складу са законом.

8.3. Једнакост и равноправност студената по свим основама (раса, боја коже, пол, сексуална оријентација, етничко, национално или социјално порекло, језик, вероисповест, политичко или друго мишљење, статус стечен рођењем, постојање сензорног или моторног хендикепа и имовинско стање) загарантовани су, као и могућност студирања за студенте са посебним потребама.

8.4. Високошколска установа развија и унапред упознаје студенте са обавезом праћења наставе.

8.5. Студенти се оцењују помоћу унапред објављених критеријума, правила и процедуре.

8.6. Високошколска установа систематично анализира, оцењује и унапређује методе и критеријуме оцењивања студената по предметима, а посебно: да ли се метод оцењивања студената прилагођен предмету, да ли се прати и оцењује рад студента током наставе, какав је однос оцена рада студента током наставе и на завршном испиту у укупној оцени и да ли се оцењује способност студената да примене знање.

8.7. Методе оцењивања студената и знања које су усвојили у току наставно-научног процеса усклађене су са циљевима, садржајима и обимом акредитовања студијских програма.

8.8. Високошколска установа обезбеђује коректно и професионално понашање наставника током оцењивања студената (објективност, етичност и коректан однос према студенту).

8.9. Високошколска установа систематично прати и проверава оцене студената по предметима и предузима одговарајуће мере уколико дође до неправилности у дистрибуцији оцена (сувише високих или ниских оцена, неравномеран распоред оцена) у дужем периоду.

8.10. Високошколска установа систематично прати и проверава пролазност студената по предметима, програмима, годинама и предузима корективне мере у случају сувише ниске пролазности или других неправилности у оцењивању.

8.11. Високошколска установа омогућава студентима одговарајући облик студентског организовања, деловања и учешћа у одлучивању, у складу са законом.

Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса се обезбеђује доношењем и спровођењем одговарајућих општих аката.

Упутства за примену стандарда 9:

- 9.1. Високошколска установа обезбеђује студентима уџбенике и другу литературу неопходну за савлађивање градива у потребној количини и на време.
- 9.2. Настава из сваког предмета је покривена одговарајућим уџбеницима и другим училима, који су унапред познати и објављени.
- 9.3. Високошколска установа доноси општи акт о уџбеницима. У складу са тим општим актом, установа систематично прати, оцењује квалитет уџбеника и других учила са аспекта квалитета садржаја (савременост, тачност), структуре (примери, питања, резиме), стила и обима (усклађеност са бројем ЕСПБ бодова); уџбеници и друга учила која не задовољавају стандард бивају побољшани или повучени из наставе и замењени квалитетнијим.
- 9.4. Високошколска установа обезбеђује студентима библиотеку опремљену потребним бројем библиотечких јединица, као и опремом за рад.
- 9.5. Високошколска установа систематично прати, оцењује и унапређује структуру и обим библиотечног фонда.
- 9.6. Високошколска установа обезбеђује студентима неопходне информатичке ресурсе за савлађивање градива: потребан број рачунара одговарајућег квалитета, другу информатичку опрему, приступ интернету и осталу комуникациону опрему.
- 9.7. Број запослених у библиотеци и пратећим службама, као и врста и ниво њихове стручне спреме усклађени су са националним и европским стандардима за пружање ове врсте услуга.
- 9.8. Компетентност и мотивисаност особља за подршку у библиотеци, читаоници и рачунарском центру се континуирано прати, оцењује и унапређује.
- 9.9. Студенти се систематски упознају са начином рада у библиотеци и рачунарском центру.
- 9.10. Просторије намењене за смештај библиотечног фонда, архивског и електронског материјала, а нарочито студентске читаонице, смештене су у одговарајућем делу зграде како би студентима, наставном и ненаставном особљу и осталим корисницима пружиле адекватне услове за рад. Коришћење библиотеке и приступ њеном комплетном фонду обезбеђен је најмање 12 часова дневно.

Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке

Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке се обезбеђује утврђивањем надлежности и одговорности органа управљања и јединица за ненаставну подршку и перманентним праћењем и провером њиховог рада.

Упутства за примену стандарда 10:

- 10.1. Органи управљања и органи пословођења, њихове надлежности и одговорности у организацији и управљању високошколском установом су утврђени општим актом високошколске установе у складу са законом.
- 10.2. Структура, организационе јединице и њихов делокруг рада, као и њихова координација и контрола су утврђени општим актом високошколске установе, у складу са законом.
- 10.3. Високошколска установа систематски прати и оцењује организацију и управљање високошколском установом и предузима мере за њихово унапређење.
- 10.4. Високошколска установа систематски прати и оцењује рад управљачког и ненаставног особља и предузима мере за унапређење квалитета њиховог рада; посебно прати и оцењује њихов однос према студентима и мотивацију у раду са студентима.
- 10.5. Услови и поступак заснивања радног односа и напредовања ненаставног особља утврђују се општим актом високошколске установе и доступни су јавности.
- 10.6. Рад и деловање управљачког и ненаставног особља су доступни оцени наставника, ненаставног особља, студената и заинтересованих субјеката.

10.7. Високошколска установа обезбеђује број и квалитет ненаставног особља у складу са стандардима за акредитацију.
10.8. Установа обезбеђује управљачком и ненаставном особљу перманентно образовање и усавршавање на професионалном плану.

Стандард 11: Квалитет простора и опреме

Квалитет простора и опреме се обезбеђује кроз њихов адекватан обим и структуру.

Упутства за примену стандарда 11:

11.1. Високошколска установа поседује примерене просторне капацитете: учионице, кабинете, библиотеку, читаоницу и слично за квалитетно обављање своје делатности.
11.2. Високошколска установа поседује адекватну и савремену техничку, лабораторијску и другу специфичну опрему која обезбеђује квалитетно извођење наставе на свим врстама и степенима студија.
11.3. Високошколска установа континуирано прати и усклађује своје просторне капацитете и опрему са потребама наставног процеса и бројем студената.
11.4. Високошколска установа свим запосленим и студентима обезбеђује неометан приступ различитим врстама информација у електронском облику и информационом технологијама, како би се те информације користиле у научно-образовне сврхе.
11.5. Високошколска установа у свом саставу поседује најмање једну просторију опремљену савременим техничким и осталим уређајима који студентима и особљу омогућавају рад на рачунарима и коришћење услуга рачунског центра (фотокопирање, штампање, скенирање, нарезивање CD и DVD материјала).

Стандард 12: Финансирање

Квалитет финансирања високошколске установе обезбеђује се кроз квалитет извора финансирања, финансијско планирање и транспарентност у употреби финансијских средстава, што доводи до финансијске стабилности у дугом року.

Упутства за примену стандарда 12:

12.1. Високошколска установа има дугорочно обезбеђена финансијска средства неопходна за реализацију наставно-научног процеса, научноистраживачких пројеката, уметничких и професионалних активности.
12.2. Извори финансирања високошколске установе утврђени су у складу са законом.
12.3. Високошколска установа анализира и планира распоред и намену финансијских средстава тако да обезбеђује финансијску стабилност и ликвидност у дужем временском периоду.
12.4. Високошколска установа обезбеђује јавност и транспарентност својих извора финансирања и начина употреба финансијских средстава кроз извештај о пословању и годишњи обрачун који усваја савет.

Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета

Високошколске установе обезбеђују значајну улогу студената у процесу обезбеђења квалитета, и то кроз рад студентских организација и студентских представника у телима високошколске установе, као и кроз анкетирање студената о квалитету високошколске установе.

Упутства за примену стандарда 13:

13.1. Представници студената су чланови комисије за обезбеђење квалитета високошколске установе.
13.2. Студенти на одговарајући начин дају мишљење о стратегији, стандардима, поступцима и документима којима се обезбеђује квалитет високошколске установе, укључујући и резултате самовредновања и оцењивања квалитета високошколске установе.
13.3. Обавезан елемент самовредновања високошколске установе јесте анкета којом се испитују ставови и мишљења студената о питањима из свих области које се проверавају у процесу самовредновања. Високошколска установа је обавезна да организује и спроведе анкету и да њене резултате учини доступним јавности и укључи их у укупну оцену самовредновања и оцене квалитета.
13.4. Студенти су активно укључени у процесе перманентног осмишљавања, реализације развоја и евалуације студијских програма у оквиру курикулума и развоја метода оцењивања.

Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета

Високошколска установа континуирано и систематски прикупља потребне информације о обезбеђењу квалитета и врши периодичне провере у свим областима обезбеђења квалитета.

Упутства за примену стандарда 14:

14.1. Високошколска установа обезбеђује спровођење утврђених стандарда и поступка за оцењивање квалитета и обављање свих задатака које у том процесу имају субјекти у систему обезбеђења квалитета установе.
14.2. Високошколска установа обезбеђује услове и инфраструктуру за редовно, систематско прикупљање и обраду података потребних за оцену квалитета у свим областима које су предмет самовредновања.
14.3. Високошколска установа обезбеђује редовну повратну информацију од послодавца, представника Националне службе за запошљавање, својих бивших студената и других одговарајућих организација о компетенцијама дипломираних студената.
14.4. Високошколска установа обезбеђује податке потребне за упоређивање са страним високошколским установама у погледу квалитета.
14.5. Високошколска установа обавља периодична самовредновања и проверу нивоа квалитета током којих проверава спровођење утврђене стратегије и поступка за обезбеђење квалитета, као и достизање жељених стандарда квалитета. У периодичним самовредновањима обавезно је укључивање резултата анкетирања студената. Самовредновање мора да се спроводи најмање једном у три године.
14.6. Са резултатима самовредновања високошколска установа упознаје наставнике и сараднике, путем катедри и стручних органа, студенте, преко студентских организација, Комисију за акредитацију и проверу квалитета и јавност.

Стандард 15. Квалитет докторских студија

Квалитет докторских студија се обезбеђује кроз унапређење научноистраживачког рада, односно уметничко истраживачког рада, осавремењавање садржаја студијских програма докторских студија и редовно праћење и проверу њихових циљева, постизање научних, односно уметничких способности студената докторских студија и овладавање специфичним академским и практичним вештинама потребним за будући развој њихове каријере.

Упутства за примену стандарда 15:

15.1. Високошколска установа самовреднује акредитоване студијске програме докторских студија, односно докторске школе које високошколска установа реализује самостално или заједно са другом високошколском или научно-истраживачком установом из земље или иностранства.
15.2. Докторска школа је развијена у складу са Смерницама за успостављање докторских школа које усваја Национални савет за високо образовање.
15.3. Високошколска установа проверава своју спремност за извођење докторских студија на основу показатеља који се односе на научноистраживачки, односно уметничко истраживачки рад ценећи:
а. број докторских дисертација, односно докторских уметничких пројеката, одбрањених у високошколској установи за области у којима изводи докторске студије, имајући у виду однос броја докторских дисертација, односно докторских уметничких пројеката према броју дипломираних студената и према броју наставника;
б. однос броја наставника и броја наставника који су укључени у научноистраживачке или уметничкоистраживачке пројекте;
в. квалитет научноистраживачког и уметничкоистраживачког рада наставника ангажованих на докторским студијама према условима које дефинишу стандарди за акредитацију;
г. остварену сарадњу са научноистраживачким установама у земљи и свету;
15.4. Високошколска установа прати, анализира и унапређује постизање научних, односно уметничких способности и академских и специфичних практичних вештина својих студената ценећи:
а. научноистраживачке, односно уметничкоистраживачке резултате и оспособљеност свршених студената докторских студија да резултате саопштавају на научним конференцијама, објављују у научним часописима са рецензијом, презентују јавности, патентирају или реализују кроз призната нова техничка и технолошка решења;
б. допринос у развоју научне дисциплине кроз укључивање у домаће или међународне научноистраживачке пројекте;
в. развој вештина и спретности у употреби знања у одговарајућем подручју;
г. поштовање принципа етичког кодекса и добре научне праксе;
15.5. Високошколска установа прати, анализира и унапређује политику уписа студената на докторске студије ценећи:
а. друштвене потребе и потребе развоја науке, уметности, образовања и културе;
б. своје материјалне и научноистраживачке, односно уметничкоистраживачке ресурсе, и расположивост савремене истраживачке опреме и лабораторијског простора намењеног студентима докторских студија.
15.6. Високошколска установа непрекидно прати и анализира напредовање студента узимајући у обзир напредак остварен у стицању знања и вештина неопходан за даљи развој каријере, и напредак у истраживању, и у том циљу унапређује и развија менторски систем као подршку студенту докторских студија.
15.6. Високошколска установа прати, критички оцењује и непрекидно подстиче научни, односно уметнички напредак својих наставника, посебно ментора у настојању да унапређује однос броја потенцијалних ментора према броју студената докторских студија а у циљу стварања повољнијег истраживачког, односно уметничког окружења за своје студенте.
15.6. Установа депонује докторске дисертације, односно докторске уметничке пројекте у јединствен репозиторијум који је трајно доступан јавности. Установа обезбеђује јавну доступност реферата о прихватању дисертације, односно уметничког пројекта и објављених научноистраживачких, односно уметничкоистраживачких резултата које је кандидат остварио.

3701

На основу члана 11. став 1. тачка 11) Закона о високом образовању („Службени гласник РС”, бр. 76/05, 100/07 – аутентично тумачење, 97/08, 44/10, 93/12, 89/13, 99/14, 45/15 – аутентично тумачење, 68/15 и 87/16),

Национални савет за високо образовање, на седници одржаној 25. априла 2017. године, донео је

ПРАВИЛНИК

о стандардима и поступку за спољашњу проверу квалитета високошколских установа

Члан 1.

Овим правилником утврђују се стандарди и поступак за спољашњу проверу квалитета високошколских установа.

Стандарди из става 1. овог члана одштампани су уз овај правилник и чине његов саставни део.

Члан 2.

Поступак спољашње провере квалитета високошколске установе покреће Комисија за акредитацију и проверу квалитета (у даљем тексту: Комисија) према годишњем плану послова,

по посебном налогу Националног савета за високо образовање (у даљем тексту: Национални савет), на захтев самосталне високошколске установе или министра надлежног за послове високог образовања (у даљем тексту: министар)

Члан 3.

У име самосталне високошколске установе захтев за спољашњу проверу квалитета подноси стручни орган.

Захтев за спољашњу проверу квалитета треба да садржи: податке о подносиоцу захтева и образложење захтева.

Члан 4.

Комисија прибавља документацију потребну за спровођење поступка спољашње провере квалитета од високошколске установе која је субјект спољашње провере квалитета.

Документација из става 1. овог члана садржи:

- назив, седиште, одговорно лице (ректор, декан, директор);
- акт о оснивању и издате дозволе за рад;
- студијске програме које изводи;
- извештај о самовредновању;
- план рада најмање за текућу и наредну годину и извештај о раду у претходној години;
- податке о студентима;
- податке о уписаној политици: критеријуми и начин рангирања и уписа кандидата;
- податке о наставном особљу;
- податке о библиотеци и информатичкој опреми;
- податке о простору и опреми: докази о власништву/закупу, докази о урбанистичким условима, податке о површини, структури простора и податке о техничкој опреми (број, намена, старост);
- биланс стања и успеха за претходну годину, финансијски план за текућу и наредну годину, извештај о пословању са изворима финансирања и начином употребе финансијских средстава.

Високошколска установа доставља документацију из става 2. овог члана у року од 15 дана од дана пријема захтева Комисије.

Члан 5.

Комисија за акредитацију и проверу квалитета доноси процедуру за спољашњу проверу квалитета високошколских установа, коју објављује на интернет страници Комисије и доставља Националном савету на мишљење.

Члан 6.

Орган пословођења високошколске установе гарантује:

- 1) да су општи акти високошколске установе у складу са законом;
- 2) да је документација за спољашњу проверу квалитета урађена у складу са стандардима за спољашњу проверу квалитета;
- 3) за тачност података у документацији за спољашњу проверу квалитета високошколске установе.

Члан 7.

Министарство надлежно за послове високог образовања (у даљем тексту: Министарство) врши проверу комплетности достављене документације из члана 4. став 2. овог правилника.

У случају када високошколска установа не достави сву потребну документацију, Министарство упућује захтев високошколској установи да комплетира документацију.

Рок за достављање потребне документације је осам дана од дана пријема захтева Министарства.

Члан 8.

Ради утврђивања чињеница од значаја за оцену испуњености стандарда за спољашњу проверу квалитета високошколске установе, Комисија образује поткомисију у чијем саставу су најмање два члана Комисије и један студент са листа студената коју, у складу са својим општим актом, утврђује Студентска конференција универзитета Србије, односно Студентска конференција академија струковних студија Србије.

Студент учествује у раду поткомисије из става 1. овог члана без права одлучивања.

У саставу поткомисије из става 1. овог члана може бити и лице стручно за одговарајућу област, које Комисија одређује са листа одговарајућих институција (тржишта рада, струковних удружења, комора итд.), које оне утврђују у складу са својим општим актима.

У саставу поткомисије из става 1. овог члана може бити и међународни експерт у случају када се обавља спољашња провера квалитета универзитета и академија струковних студија.

Студент из става 1. овог члана, лице стручно за одговарајућу област из става 3. овог члана и међународни експерт из става 4. овог члана, имају право на накнаду за рад у поткомисији, у складу са актом Националног савета за високо образовање.

Накнада из става 5. овог члана исплаћује се из средстава из којих се, у складу са Законом о високом образовању, финансира рад Комисије.

Члан 9.

Комисија на предлог поткомисије из члана 6. овог правилника одређује два рецензента ради анализе и оцене резултата самовредновања и оцењивања квалитета високошколске установе (у даљем тексту: самовредновање високошколске установе).

Сваки рецензент анализира документацију коју је доставила високошколска установа и оцењује:

- да ли је самовредновање високошколске установе изведено на основу стандарда за самовредновање високошколске установе;
- који су стандарди при самовредновању високошколске установе испуњени у целини, који делимично и који нису испуњени;
- које су области деловања високошколске установе у квалитативном смислу задовољавајуће, које су делимично задовољавајуће и које су незадовољавајуће.

О извршеној анализи из става 2. овог члана рецензент подноси Комисији извештај, који садржи оцену испуњености стандарда за спољашњу проверу квалитета високошколске установе и предлог мера за отклањање уочених слабости.

Члан 10.

Поткомисија утврђује чињенице од значаја за спољашњу проверу квалитета високошколске установе непосредним увидом у рад те високошколске установе, а о доласку обавештава високошколску установу 15 дана пре планираног доласка.

Високошколска установа је дужна да поткомисији обезбеди све тражене податке и информације као и слободан приступ и увид у наставни процес и процес управљања.

Након спроведеног непосредног увида, поткомисија сачињава извештај који садржи оцену испуњености стандарда за спољашњу проверу квалитета високошколске установе и предлог мера за отклањање уочених слабости.

Члан 11.

На основу извештаја рецензента из члана 7. став 3. овог правилника и извештаја поткомисије из члана 8. став 3. овог правилника, поткомисија сачињава завршни извештај о спољашњој провери квалитета високошколске установе и доставља га Комисији у року од два месеца од извршења непосредног увида у рад високошколске установе.

Извештај из става 1. овог члана садржи:

- анализу и оцену испуњености стандарда за спољашњу проверу квалитета високошколске установе;
- недостатке у погледу испуњености стандарда за спољашњу проверу квалитета високошколске установе;
- предлоге и сугестије за побољшање квалитета високошколске установе.

Члан 12.

Комисија на седници разматра завршни извештај поткомисије о спољашњој провери квалитета високошколске установе и изјашњава се о њему гласањем.

Извештај је усвојен када за њега гласа више од половине укупног броја чланова Комисије.

Уколико Комисија не усвоји завршни извештај поткомисије, наложиће поткомисији да допуни завршни извештај у складу са примедбама и сугестијама Комисије, у року који не може бити краћи од три месеца.

Комисија доставља извештај из става 2. овог члана: Националном савету, Министру и самосталној високошколској установи која је била субјект спољашње провере квалитета у року од 15 дана од дана усвајања.

Члан 13.

На основу извештаја Комисије из члана 10. став 2. овог правилника Национални савет утврђује резултат спољашње провере квалитета високошколске установе.

Члан 14.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а примењује се од 1. септембра 2017. године.

Председник
Националног савета за високо образовање,
проф. др Дејан Поповић, с.р.

СТАНДАРДИ ЗА СПОЉАШЊУ ПРОВЕРУ КВАЛИТЕТА ВИСОКОШКОЛСКИХ УСТАНОВА

Стандард 1: Коришћење резултата самовредновања високошколске установе

Стандард 2: Метод спољашње провере квалитета

Стандард 3: Области спољашње провере квалитета

Стандард 4: Резултат спољашње провере квалитета високошколске установе

Стандард 5: Организација и учесници поступка спољашње провере квалитета

Стандард 6: Поступак спољашње провере квалитета

Стандард 7: Извештавање

Стандард 8: Периодичност провере

Стандард 9: Унапређење поступка спољашње провере квалитета

Стандард 1: Коришћење резултата самовредновања високошколске установе
Спољашња провера квалитета полази од резултата самовредновања високошколске установе.

Препоруке за спровођење стандарда 1:

1.1. У поступку спољашње провере квалитета високошколске установе прво се сагледава и анализира поступак самовредновања високошколске установе, и то:
– квалитет самовредновања: да ли су у поступку самовредновања примењени стандарди за самовредновање високошколске установе;
– резултат самовредновања: да ли су у поступку самовредновања утврђени недостаци који упућују на недовољан ниво квалитета високошколске установе.
1.2. Уколико је самовредновање спроведено у складу са стандардима за самовредновање и уколико резултати самовредновања указују на висок ниво квалитета високошколске установе, обухват спољашње провере квалитета може бити ограничен.
1.3. Уколико самовредновање није спроведено у складу са стандардима за самовредновање и уколико резултати самовредновања указују на низак ниво квалитета високошколске установе, спољашња провера квалитета је свеобухватна.

Стандард 2: Метод спољашње провере квалитета

Спољашња провера квалитета заснива се на провери испуњености утврђених и објављених стандарда квалитета високошколске установе и њених програма.

Препоруке за спровођење стандарда 2:

2.1. Спољашња провера квалитета спроводи се упоређивањем стварног стања у погледу испуњавања стандарда за спољашњу проверу квалитета у високошколској установи са стандардима.
2.2. Стандарди који се користе у спољашњој провери квалитета морају бити донети у поступку који подразумева укључивање свих заинтересованих страна.
2.3. Стандарди који се користе у спољашњој провери квалитета морају бити унапред познати високошколским установама.
2.4. Квалитет рада високошколске установе и квалитет програма утврђује се:
– провером поступка и резултата самовредновања високошколске установе,
– непосредним увидом у стање високошколске установе и њене програме.

Стандард 3: Области спољашње провере квалитета

Спољашња провера квалитета обухвата проверу испуњености стандарда квалитета у унапред дефинисаним областима.

Препоруке за спровођење стандарда 3:

3.1. Спољашња провера квалитета обавља се у областима:
– настава,
– наставно особље,
– истраживање,
– оцењивање студената,
– убјеници и литература,
– библиотека и информациони ресурси,
– простор и опрема,
– ненаставно особље,
– процес управљања,
– јавност рада.

Стандард 4: Резултат спољашње провере квалитета високошколске установе
Резултат спољашње провере квалитета високошколске установе утврђује се на основу унапред познатих и јасних критеријума, од стране надлежног тела, у складу са законом.

Препоруке за спровођење стандарда 4:

4.1. Резултат спољашње провере квалитета високошколске установе утврђује Национални савет на основу извештаја Комисије.
4.2. Резултат спољашње провере квалитета треба да буде заснован на унапред утврђеним, јасним и објављеним критеријумима који се доследно примењују.
4.3. Акт којим се утврђује резултат спољашње провере квалитета високошколске установе доноси се у писменој форми и треба да буде јасан и недвосмислен. Тај акт треба да садржи препоруке високошколској установи о даљем поступању у циљу обезбеђења квалитета.
4.4. Уколико самовредновање није спроведено у складу са стандардима за самовредновање и уколико резултати самовредновања и чињенице утврђене током посете указују на низак ниво квалитета високошколске установе, Комисија у Извештају предвиђа обавезу доношења акционог плана од стране високошколске установе за поступак накондног праћења. Овај акт се доставља високошколској установи и објављује на веб сајту Комисије.
4.5. Високошколска установа доноси план активности за поступак накондног праћења (*follow-up*) и о томе обавештава Комисију. Фаза накондног праћења може трајати највише шест месеци од пријема Извештаја о спољашњој провери квалитета (СПК).
4.6. Предложени план активности који доноси ВСУ треба да буде у складу са препорукама садржаним у Извештају о спољашњој провери. План треба да садржи, за сваку активност извршиоца, рок реализације и мерљиве циљеве у погледу реализације.
4.7. Током фазе накондног праћења високошколска установа прати и контролира предложене активности у циљу обезбеђења квалитета, односно трајно ради на праћењу квалитета.
4.8. Након реализације свих активности предвиђених акционим планом, високошколска установа доставља Комисији Извештај о реализацији акционог плана, у коме се детаљно описују и документују прилозима резултати спроведених активности о поступању високошколске установе у циљу обезбеђења квалитета.
4.9. Комисија на основу Извештаја о реализацији акционог плана у року од 30 дана саставља Завршни извештај о спољашњој провери квалитета, у коме се даје коначна оцена у погледу испуњавања стандарда за спољашњу проверу квалитета.
4.10. У Завршном извештају који се доставља Националном савету, у зависности од оцене резултата реализације акционог плана, наводи се или датум редовне спољашње провере квалитета у складу са Стандардима за спољашњу проверу квалитета, или датум ванредне спољашње провере квалитета (*reaudit*), или датум ванредне акредитације.

Стандард 5: Организација и учесници поступка спољашње провере квалитета
Спољашња провера квалитета мора бити организована на начин који обезбеђује унапређење квалитета високошколских установа. Учесници у поступку спољашње провере квалитета морају имати јасно одређену надлежност и одговорност.

Препоруке за спровођење стандарда 5:

5.1. Учесници у поступку спољашње провере квалитета су:
– високошколска установа, њено руководство, наставно и ненаставно особље,
– Комисија,
– међународни експерти за спољашњу проверу квалитета,
– рецензенти,
– Национални савет за високо образовање,
– студенти
– представници послодавца и струковних удружења.
5.2. Надлежност и одговорност учесника у поступку спољашње провере квалитета утврђени су законом и овим правилником.
5.3. Комисија обезбеђује обуку ради усавршавања својих чланова и рецензената.
5.4. Посебна пажња се посвећује избору рецензената.
5.5. У циљу унапређења спољашње провере квалитета за рецензенте се могу именовати и страни стручњаци.
5.6. Комисија поред рецензената може именовати међународне експерте за спољашњу проверу квалитета универзитета и академије струковних студија, који поред критеријума из члана 14. Закона о високом образовању треба да испуњавају и следеће критеријуме:
– познавање подручја високог образовања и науке,
– познавање система осигурања квалитета,
– искуство у раду тела и организација које се баве праћењем и унапређењем квалитета високошколских установа.

Стандард 6: Поступак спољашње провере квалитета

Поступак спољашње провере квалитета мора да буде конципиран тако да обезбеђује његову сврсисходност у смислу унапређења нивоа квалитета високошколских установа.

Препоруке за спровођење стандарда 6:

6.1. Поступак спољашње провере квалитета мора да буде усмерен на унапређење квалитета високошколске установе.
6.2. Методе и технике спољашње провере квалитета морају да буду усмерени на унапређење квалитета високошколских установа.

Стандард 7: Извештавање

Извештај о спољашњој провери квалитета треба да буде написан тако да саставни делови извештаја буду назначени.
Треба обезбедити да се све одлуке, налази и препоруке у извештају могу лако пронаћи.

Препоруке за спровођење стандарда 7:

7.1. Саставни делови извештаја су: анализа и оцена испуњености стандарда за спољашњу проверу квалитета високошколске установе, утврђени недостаци у погледу испуњености.
7.2. Извештај се доставља Националном савету, министру и самосталној високошколској установи.

<p>Стандард 8: Периодичност провере</p> <p>Спољашња провера квалитета високошколске установе треба да се одвија у одређеном временском интервалу, који је унапред утврђен и објављен.</p> <p>Препоруке за спровођење стандарда 8:</p> <p>8.1. Спољашња провера квалитета је непрекидан процес који се периодично понавља.</p> <p>8.2. Спољашња провера квалитета студијских програма треба да се обавља у периоду од најмање пет година.</p> <p>8.3. Спољашња провера квалитета високошколских установа треба да се обавља у периоду од најмање осам година.</p>
--

<p>Стандард 9: Унапређење поступка спољашње провере квалитета</p> <p>Поступак спољашње провере квалитета се унапређује и прилагођава променама у области високог образовања.</p> <p>Препоруке за спровођење стандарда 9:</p> <p>9.1. Спољашња провера квалитета се прати и анализира са становишта испуњавања њене сврхе унапређења квалитета високошколских установа.</p> <p>9.2. На основу анализа утврђују се мере за унапређење стандарда и поступка спољашње провере квалитета високошколских установа и предлози и сугестије за побољшање квалитета високошколске установе.</p> <p>9.3. Уколико резултати самовредновања, оцене рецензента као и анализа и оцена испуњености стандарда за спољашњу проверу квалитета високошколске установе указују на низак ниво квалитета високошколске установе, саставни део извештаја су и детаљна упутства за поступак накнадног праћења.</p>

3702

На основу члана 112. став 1. Закона о раду („Службени гласник РС”, бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13, 75/14 и 13/17 – одлука УС), на 71. редовној седници, одржаној 12. септембра 2017. године, Социјално-економски савет Републике Србије доноси

ОДЛУКУ

Висина минималне цене рада за 2018. годину износи од 143,00 динара по радном часу без пореза и доприноса.

Ова одлука се објављује у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Број 179/2017
У Београду, 12. септембра 2017. године
Председавајући Савета,
Љубислав Орбовић, с.р.

3703

На основу члана 39. став 1. и члана 92. став 1, а у вези са чланом 88. став 2. тачка 8) Закона о енергетици („Службени гласник РС”, број 145/14),

Савет Агенције за енергетику Републике Србије, на 381. седници од 29. септембра 2017. године, донео је

ОДЛУКУ

I

Даје се сагласност на Одлуку о цени природног гаса за јавно снабдевање број 393, коју је донео Надзорни одбор ЈП „Гас – Рума”, Рума, на седници од 1. септембра 2017. године.

II

Ову одлуку објавити у „Службеном гласнику Републике Србије” и на сајту Агенције за енергетику Републике Србије (www.aers.rs).

Број 536/2017-Д-02/1
У Београду, 29. септембра 2017. године
Савет Агенције за енергетику Републике Србије
Председник,
Љубо Маћих, с.р.

3704

На основу члана 39. и члана 92. став 1, а у вези са чланом 88. став 2. тачка 4) Закона о енергетици („Службени гласник РС”, број 145/14),

Савет Агенције за енергетику Републике Србије, на 381. седници од 29. септембра 2017. године, донео је

ОДЛУКУ

о давању сагласности на Одлуку о цени приступа систему за дистрибуцију природног гаса

I

Даје се сагласност на Одлуку о цени приступа систему за дистрибуцију природног гаса број 394, коју је донео Надзорни одбор ЈП „Гас – Рума”, Рума, на седници од 1. септембра 2017. године.

II

Ову одлуку објавити у „Службеном гласнику Републике Србије” и на сајту Агенције за енергетику Републике Србије (www.aers.rs).

Број 535/2017-Д-02/1
У Београду, 29. септембра 2017. године
Савет Агенције за енергетику Републике Србије
Председник,
Љубо Маћих, с.р.

3705

На основу одредаба чл. 5. и 15. Закона о Агенцији за борбу против корупције („Службени гласник РС”, бр. 97/08, 53/10, 66/11 – УС, 67/13 – УС, 112/13 – аутентично тумачење и 8/15 – УС), у поступку за одлучивање о постојању повреде Закона о Агенцији за борбу против корупције против Снежане Стефановић из Клупаца, 26. јуна 2017. године,

В.д. директора Агенције за борбу против корупције доноси

РЕШЕЊЕ

I. Утврђује се да је Снежана Стефановић, директор Основне школе „Доситеј Обрадовић”, Клупци, поступила супротно одредбама члана 27. и члана 32. став 1. Закона о Агенцији за борбу против корупције, на тај начин што је донела Одлуку о избору број 76/2015 године од 27. маја 2015. године, којом је, од укупно шест кандидата који су испуњавали услове конкурса за пријем у радни однос на радном месту наставник разредне наставе, изабрала Бориса Стефановића, свог сина, након чега је са Борисом Стефановићем закључила Уговор о раду број 76-1/2015 од 8. јуна 2015. године, на основу којег је именовани у овој школи засновао радни однос на одређено време, а да о сукобу интереса који је имала у наведеној ситуацији није писмено обавестила Агенцију за борбу против корупције, па јој се, на основу одредбе члана 51. став 1. Закона о Агенцији за борбу против корупције, изриче

МЕРА ЈАВНОГ ОБЈАВЉИВАЊА ПРЕПОРУКЕ ЗА РАЗРЕШЕЊЕ СА ЈАВНЕ ФУНКЦИЈЕ ДИРЕКТОРА ОСНОВНЕ ШКОЛЕ „ДОСИТЕЈ ОБРАДОВИЋ”, КЛУПЦИ

II. Изрека и сажето образложење овог решења биће објављени у „Службеном гласнику Републике Србије” и у „Службеном листу града Лознице”.

III. Трошкове објављивања овог решења сносиће Снежана Стефановић.

Образложење

Против Снежане Стефановић, директора Основне школе „Доситеј Обрадовић”, Клупци (у даљем тексту: школа), покренут је, на основу пријаве, поступак за одлучивање о постојању повреде одредаба члана 27. и члана 32. став 1. Закона о Агенцији за борбу против корупције (у даљем тексту: Закон о Агенцији), због тога што је Бориса Стефановића, свог сина, примила у радни однос у школи, на радном месту наставник разредне наставе, на одређено време, ради замене радника који се налази на функцији директора, а да о сукобу интереса који је имала у наведеној ситуацији није писмено обавестила Агенцију за борбу против корупције (у даљем тексту: Агенција).